Authorized by — Lizenz — Izdošanas atļauja: ICD-OMBG :: Atbildīgais redaktors — Editor in-Chief: Kārlis Rabācs, vietnieks: Aleksandrs Liepa, redakcijas sekretārs: Maksis Čulītis; redaktori: Andrējs Budzis (Minchenē), Harijs Mindenbergs (Eslingenā), Arnolds Šmits (sports), Zigurds Bārda (tehniskais iekārtojums)

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 7 (39)
Sestdien, 1946. g. 28.XII.

Iznāk otrdienās un piektdienās :: Izdevējs: Bavārijas apgabala latviešu komitejas uzdevumā Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa:: Redakcija: Günzburg/D., Bürgermeister - Landmann - Pl. 7, t. 92 :: Printed by Schwäb. Volksblatt, Günzburg/Don., Bürgerm. - Landmann-Pl. 7:: Metiens — Circulation: 6000

Memorands UN par latviešu bēglu stāvokli

Latvijas sūtnis Vašingtonā Dr. A. Bīlmanis 26. novembrī iesniedzis UN ģenerālsekretāram Trigvem Lijam LCK memorandu par latviešu bēgļu stāvokli un priekšlikumiem tā uzlabošanai. Līdzīgu memorandu iesniedzis arī Lietuvas un Igaunijas sūtnis.

Latviešu memorandam ir šādas nodaļas: 1) Kāpēc Baltijas valstu pilsoņi atrodas trimdā? 2) Latviešu DP skaits un grupas. 3) Latviešu DP garīgā rosība. 4) Baltiešu DP tiesiskais stāvoklis. 5) Skrīninga procedūras. 6) Iespējamie baltiešu bēgļu jautājuma atrisinājumi. 7) Slēdzieni. Memorandam pievienoti 13 priekšlikumi bona fide baltiešu bēgļu un DP jautājumā. Starp citu lūgts atzīt baltiešu bēgļus par neitrālu valstu pilsoņiem un piešķirt viņu autorizētām organizācijām pilnvaras savu pilsoņu interešu aizstāvēšanai pie okupācijas varām un vācu iestādēm. Šķirto ģimenes locekļu apvienošanas interesēs ierosināts atļaut Austrijā, Itālijā, Ēģiptē uc. esošajiem deportētajiem baltiešiem un kara gūstekņiem pārvietoties uz attiecīgajām rietumu okupācijas joslām Vācijā, kā arī atļaut 3 joslās izvietotajiem bēgļiem pārcelties uz dzīvi tai joslā, kurā dzīvo ģimenes galva vai apgādnieks. Ierosināts atcelt noteikumu, ka pēc 1. jūlija neviens bēglis vairs nevar iegūt DP tiesības, tiem Baltijas valstu pilsoņiem, kas pēc šī termiņa tiek atbrīvoti no slimnīcām, kara gūstā vai ieslodzījuma. Atzīt visus baltiešu bona fide bēgļus par nerepatriējamiem un uz tiem attiecināt IRO mandātu.

Ievērojot to, ka baltiešu bēgļu politiskā pārliecība saskan ar UN hartas principiem un viņi ir otrā pasaules kara nelaimīgi upuri, ierosināts pārtraukt līdzšinējā veidā notiekošās pārbaudes akcijas baltiešu nometnēs, vai arī izdarīt tās saskaņā ar modernās jurisdikcijas principiem, pieaicinot pašu baltiešu pārstāvjus, un no nometnes izraidītiem atļaut pārsūdzēt savas lietas apelācijas kārtībā. Tāpat ieteikts mīkstināt līdzšinējo režīmu DP nometnēs un īpašā statūtā noteikt DP tiesības un pienākumus, paturot vērā, ka baltiešu bēgļi ietilpst bona fide politiski vajāto bēgļu katēgorijā. Līdz 1947. g. vasarai, kamēr IRO pārņems UNRRAs funkcijas, Baltijas bēgļi apgādājami ar pārtiku, apaviem un drēbēm. UNRRAi likvidējoties, ierosināts baltiešu bēgļu aprūpes iestādes pakāpeniski nodot pašiem baltiešiem.

Lai baltiešu bēgļi nebūtu par nastu citām tautām, lūgts dot viņiem iespēju izlietot savu darba spēku un zināšanas kā militārās pārvaldes iestādēs, tā viņu organizētos saimnieciskos pasākumos un vācu saimnieciskā dzīvē, ļaujot bēgļiem pašiem organizēt privātus un kooperātīvus uzņēmumus. Ja tuvākos gados netiktu atjaunota Baltijas valstu suverinitāte, tiek lūgts atrisināt Baltijas bēgļu emigrācijas jautājumu, izvietojot tos mentālitātes un kultūras ziņā tuvās un draudzīgās anglosakšu zemēs.

Bez tam ierosināts atļaut baltiešu bēgļu pilnvarotām personām izteikt savas vajadzības un iesniegt priekšlikumus visās starptautiskās iestādēs, kas kārto bēgļu lietas, it sevišķi jaundibināmā Starptautiskā bēgļu organizācijā — IRO.

Pārkārtojumi DP dzīvē angļu joslā

LIKVIDĒTAS DP NOMETNES DETMOLDĀ

Pēdējā laikā pārkārtojumu virknē, kas skar DP angļu joslā, zīmīgs fakts ir Detmoldas nometņu likvidēšana. Detmoldieši no Leopolda ielas un Šīcenberga nometnes, kā arī no Hidesenas ciema pārvietoti uz Augustdorfu, lielu baraku puduri 12 km no Detmoldas, ko pakāpeniski atstāj tā līdzšinējie apdzīvotāji — poļi. Šinīs dienās uz Augustdorfu no Detmoldas pārvietoti 350 latviešu, 250 lietuviešu un ap 50 igauņu. Iespējams, ka nākotnē baltiešu skaits Augustdorfā vēl palielināsies, jo daļai nometņu, kas vēl ir apkīlātās vāciešu mājās, tās nāksies atstāt. Cik paredzams, tādā gadījumā uz Augustdorfu pārnāks arī Blombergas un varbūt pat Grēvenes vai Mērbekas nometņu iemītnieki.

Hidesenā un līdz ar to arī līdzšinējā LCK mītnē „Frische Quelle" iekārtotas mežnieku nometnes, kur novietoti baltieši, kas strādā Detmoldas zāģētavā. Negribēdami atstāt līdzšinējo mītni, meža darbos pieteicās arī daži LCK darbinieki. Jau ilgāku laiku šai pašā darbā iesaistījās LSK galvenās valdes loceklis J. Kalacis, rūpnieks G. Ērenpreiss, tiesnesis G. Apinis, basketbolists M. Stulpiņš uc. Pavisam meža darbos strādā ap 200 detmoldiešu, kas tagad ar savām ģimenēm dzīvo agrākajās Hidesenas nometnēs. Detmoldā vēl paliek vienīgi Baltijas Centrālās padomes pārstāvības, kurām katrai ierādīts savs nams. Tā kā šie nami tomēr nespēj uzņemt BCP institūtus, tad arī tiem telpas ierādīs Augustdorfas barakās.

Līdz LCP nākošai sesijai, kurā tā savā jaunajā sastāvā sanāks janvāra sākumā, lielāka aktivitāte no līdzšinējās LCK nav gaidāma. Kaut gan daļa darbinieku iesaistījušies meža darbos, kārtējais latviešu bēgļu pārstāvības darbs tomēr turpinās. Apgrūtinājumus, protams, radīs daudz neērtākā satiksme ar Augustdorfu, bet BCP latviešu pārstāvība Detmoldā, Vitjestr. 8, kārtos lietas, kas grūtāk kārtojamas no jaunās nometnes.

Tādi ir fakti, kas raksturo virzienu, kādā iet pārkārtošanās DP dzīvē angļu joslā. Ne tikai Detmoldā, bet arī visur citur DP iesaistīšana ražotājā darbā ir radikāla. Aptuveni var jau lēst, ka meža darbos strādā vairāki tūkstoši tautiešu. Tā ir pati lielākā nozare angļu joslā, kura nodarbina DP. Seko darbs rūpniecībā ar 2000 nodarbinātu tautiešu un kūdras rakšanas un būvdarbi, kuros iesaistīto skaits drīzumā pārsniegs 2000—3000. Ieskaitot nometņu administrāciju un darbnīcas, nodarbināto kopskaits angļu joslā tagad sasniedz ap 60 proc. no visiem tautiešiem vai 85—90 proc. no visiem darba spējīgajiem.

B. Brāģeris

Rietumu kaimiņvalstis prasa Vācijas territoriju

Kopš paziņots, ka ārlietu ministru padome sāk apspriest Vācijas jautājumu, ļoti aktuāls kļuvis jautājums, kādas būs miera līguma noteiktās robežu pārgrozības. Pamazām tagad arī kaimiņvalstis viena pēc otras sāk publicēt savas prasības pēc lielākām vai mazākām vācu territorijas daļām. Francija vēl pirms gada prasīja sev visu Reinas kreiso krastu. Tagad šīs prasības ievērojami samazinājušās, bet franči joprojām negrib atkāpties no prasības, ka Zāras apgabals no Vācijas pilnīgi atdalāms, un Rūra, kas atrodas otrā Reinas krastā, pakļaujama starptautiskai kontrolei.

Prasības paziņojuši arī mazākie kaimiņi. Luksemburga, kurai pašai ir 300.000 iedzīvotāju, pieprasa sev septiņus līdz astoņus kilometrus platu joslu gar visu savu robežu no ziemeļiem līdz dienvidiem ar apm. 40.000 iedzīvotāju. Prasītais apgabals ir svarīgs lauksaimniecības novads, kurā atrodas arī vairāki dzelzceļi.

Beļģijas prasības vēl oficiāli nav paziņotas, bet laikraksti ziņo, ka Beļģija prasīs sev bez Eupenas un Malmedijas arī apgabalu dienvidos no Āchenas, kā arī Šleidenes apriņķi, kurā atrodas vairāki svarīgi Rūras upes aizsprosti.

Holande prasa tikai nelielus robežas iztaisnojumus, bet toties grib, lai tai piešķir tiesības izmantot ogļraktuves pašas Vācijas territorijā. Vissvarīgākā Holandes prasība ir pieprasījums nodot tās pārvaldē Emsas grīvu un Borkumas salu. Emdenes vācieši nesen īpašā proklamācijā protestējuši pret šo prasību, jo tās reālizēšana pēc viņu domām pakļautu Emdenes ostu holandiešu noteikšanai. Tāpat tas ļoti apgrūtinātu satiksmi pa Dortmundas - Emsas kanāli.

Brazilijas pārstāvji Augsburgā

No Augsburgas mums ziņo:

„19. decembrī abās Baltijas tautu nometnēs Augsburgā ieradās Brazilijas valdības pārstāvis un nometnes nacionālo komiteju priekšsēžiem paskaidroja, ka Brazilijas valdībai esot nodoms uzņemt 200 000 Baltijas zemju DP. Pēc šī projekta paredzēts, ka visvēlamākie iecelotāji varētu būt lauksaimnieki, lauku amatnieki un tehnisko nozaru darbinieki. Iecelotājus Brazilijā paredzēts novietot tādos apgabalos, kur klimatiskie apstākļi aptuveni atbilstot klimatiskiem apstākļiem Baltijā (?! Tādu apgabalu Brazilijā nemaz nav. Red.). Uz apm. 6 personu lielu iecelotāju ģimeni diviem ģimenes locekļiem jābūt darba spējīgiem.

Iecelotājus Brazilijā nenovietošot vienkopus, bet pielaidīšot gan apm. 100 personu lielas grupas. Pārcelšanās izdevumus segšot UN un sākumā iecelotāji arī atradīšoties UN aizsardzībā. Akcijas organizēšanai Brazilijas valdība uz Vāciju katrā UNRRAs apgabalā norīkošot savus ierēdņus.

Pārstāvis interesējās par baltiešu iedzīvotāju sastāvu pēc profesijām un teicās atkal ierasties pēc 5—6 nedēļām, lai tad tuvāki apspriestu ar tautību pārstāvjiem iecelošanas noteikumus un sāktu interesentu reģistrēšanu. Baltijas tautu komiteju pārstāvji viesim ieteica izcelošanas jautājumu kārtošanai vispirms apspriesties ar baltiešu centrālajām pārstāvībām."

—š.

DP STRĀDĀ ANGĻU MĀJU ATJAUNOŠANAI

„Continental Daily Mail" raksta, ka pusotra gadus pēc DP nometņu ierīkošanas Vācijas rietumu joslās mazāk nekā puse DP atraduši darbu. Pēc UNRRAs direktora Vācijā Meijera Kohena ziņām, nodarbināta mazāk nekā puse no tiem, kas atzīti par darba spējīgiem. Tipisks pasākums DP nodarbināšanai angļu joslā esot mežu darbu projekts, pēc kura 7500 Baltijas valstu mežstrādnieki 1947. gadā izcirtīšot tikdaudz kokmateriālu, ka ar tiem varēšot atjaunot 100.000 kara nopostītu angļu māju. Kopā ar 2800 būvstrādniekiem, kas nodarbināti Hamburgas jaunuzbūvē, vairāk nekā 600 angļu joslas DP nodarbināti vācu „tautas automobiļu" fabrikā, kas strādā militāro iestāžu un angļu karavīru vajadzībām. Kā Hamburgas atjaunošanā, tā mežu ciršanā paredzēts piesaistīt vēl vairāk DP, tiklīdz būs sagādātas strādātājiem piemērotas mītnes.

POLIJA AIZLIEDZ IZCELOŠANU

„Continental Daily Mail" ziņo, ka Polijas pagaidu valdības cenzūras nodaļa noliegusi izplatīt 17 poļu laikrakstus, kas iespiesti Anglijā, Palestīnā, Vidējos austrumos, Itālijā, Francijā un Austrijā. Oficiālā paziņojumā nav minēti aizlieguma iemesli, bet pieņem, ka tas izdots tāpēc, ka šie laikraksti ievieto „valdībai nelabvēlīgas" ziņas un rakstus. Lielākā daļa šo laikrakstu atbalsta ģenerāli Andersu, kas atteicies vest uz dzimteni savu otru poļu korpusu tikmēr, kamēr Polijā ir valdība, kas pēc viņa domām darbojas Maskavas atbalstā.

VARŠAVAS VALDĪBA NOLIEGUSI ANDERSAM DRAUDZĪGU LAIKRAKSTU IZPLATĪŠANU

„Continental Daily Mail" ziņo, ka Polijas pagaidu valdības cenzūras nodaļa noliegusi izplatīt 17 poļu laikrakstus, kas iespiesti Anglijā, Palestīnā, Vidējos austrumos, Itālijā, Francijā un Austrijā. Oficiālā paziņojumā nav minēti aizlieguma iemesli, bet pieņem, ka tas izdots tāpēc, ka šie laikraksti ievieto „valdībai nelabvēlīgas" ziņas un rakstus. Lielākā daļa šo laikrakstu atbalsta ģenerāli Andersu, kas atteicies vest uz dzimteni savu otru poļu korpusu tikmēr, kamēr Polijā ir valdība, kas pēc viņa domām darbojas Maskavas atbalstā.

Dienas problēmas un notikumi

Vērīgāk pasekojot notikumiem, tie skubināt skubina pārdomāt patieso DP stāvokli un rast reālus secinājumus. Tie rāda, ka vienīgi iesaistīšanās pastāvīgā darbā var nodrošināt nākotni.

Pašreizējās darba iespējas zināmas no LCK delegācijas darba padomes sēdes atreferējuma. Tā kā nenodarbināto skaits ir liels, tad paredzētais organizātoriskais darbs prasīs lielu piepūli un droši vien sākumā radīs arī sarežģījumus, sastrēgumus un pārpratumus, kā tas jau piedzīvots Hanavā un Minchenē. Bet lai šie grūtumi mūsu neatlaidību nemazina un no darba neatbaida. Mērķis taču ir skaidrs — darbs un ģimeņu nodrošināšana.

Liekas ir skaidrs, ka izceļošana no Eiropas pagaidām nebūs iespējama. Viss, kas par šo jautājumu parādījies atklātībā, ir tikai minējumi. No dažām ziņām pat jābrīdina, ja tās par daudz karsti sāk slavēt kādu līdz šim maz pazīstamu zemi. Tā tas, piemēram, ir ar Alasku, kur maizes labība un augļu koki nepadodas ļoti īsās vasaras dēļ. Patiesību par Alasku šajās dienās sniedza NBC raidītājs, kā atbildi uz kāda klausītāja iesūtītu jautājumu. Pārtikas cenas Alaskā esot desmitkārt dārgākas nekā ASV, jo pārtika jāpieved no lieliem attālumiem, no Kanādas pa visneizdevīgākiem ceļiem. Daži saknaugi un ātraudzīgie kartupeļi esot vienīgie laukaugi. Lopkopība tik maz attīstīta, ka vēl neesot iekārtota neviena pienotava. Zveja esot iespējama dažus mēnešus gadā. Lai noklūtu labos medību rajonos, jāmēro lieli attālumi ar slēpēm vai ragavām. Koku izstrādāšana neatmaksājoties neizdevīgā transporta dēļ. Vienīgo šīs zemes nākotni NBC komentātors saskatīja tūrisma rūpniecībā: kad Alaskā būs izveidotas lielas starptautiskās gaisa satiksmes ostas, tad šeit mežonīgas, pirmatnējas dabas skaistuma mīļotāji atradīs lieliskas atpūtas vietas. Bet arī tūrismam šē paredzams vienīgi sezonas raksturs. Kara laikā amerikāņu militārās iestādes Alaskā uzcēlušas lielu skaitu ziemas baraku, kas iekārtotas ar zināmām ērtībām un varot uzņemt vairāk desmit tūkstošus iemītnieku. Šīs barakas pārdotas par niecīgu naudu kādai privātai firmai, kura tās tagad piedāvājot arī emigrantu vajadzībām, līdz ar to iegalvodama Alasku par emigrācijai piemērotu zemi un noklusējot, ka vietējie iedzīvotāji līdz 40 proc. slimo ar tbc. Tā tad novietojot DP Alaskā, tie būtu vairākus gadus jāapgādā ar pārtiku un visu dzīvei nepieciešamo, kas prasītu ārkārtīgi lielus līdzekļus.

Arī ziņas par Ekvadoru kā emigrācijai piemērotu zemi, kā tas jau bija „Latvijā" pasvītrots, arī uzņemamas kritiski un arī te jājautā, vai šīs ziņas nenāk no kādiem ieinteresētiem privātuzņēmējiem, kas uz emigrantu rēķina grib nopelnīt, nerēķinoties ar iecelotāju tālāko likteni. Ziņās no Ekvadoras šis „ākļis" skaidri saskatāms tanī apstāklī, ka pilsētniekiem tiek solītas vieglas dienas jaunnoorganizējamā pilsētā, kur zemes gabali jāpērk no privātīpašniekiem.

Privātuzņēmības līdzdalība emigrācijas pasākumos vienmēr pārbaudāma un pareizi būs, ja šajos jautājumos uzklausīsim arī Starpvalstību komisiju bēgļu jautājumos Londonā un IRO paziņojumus un piedāvājumus. Jau tagad jāatzīmē, ka pirms dažām dienām bēgļu komisija publicēja atzinumu, ka 1947. gada pirmā pusē nebūs iespēju aizjūras zemēs kopā novietot vairāk par 20.000 bēgļu. Šķiet, šo izceļotāju lielākā daļa nāks no karā visvairāk cietušās židu tautas. Brēmenē uz izceļošanu gaida vairāki tūkstoši, pat kopš augusta — septembra mēneša. Tagad prezidents Trumens preses konferencē paziņojis, ka ASV valdība Eiropas bēgļu transportam norīkojusi 3 (pēc citām ziņām 4) kuģus, kas katrs varēs pārvest 900 personas. Šie kuģi palikšot pastāvīgam bēgļu transportam.

IRO savu galveno biroju iekārtošot Ženevā bij. Tautu Savienības pilī. Anglijas apakšnamā 20. decembra debatēs par DP jautājumu lords Beveridžs iesniedza priekšlikumu nodarbināt DP Anglijas rūpniecībā. Uz šo valdības pārstāvis atbildēja, ka DP problēma ir starptautiska problēma un to, kaut vai daļēji, nevar atrisināt Anglijas parlaments. Pēc dažām ziņām tomēr iespējama drīza dažu aroda grupu iesaistīšana darbā Anglijā, min. piemēram, piensaimniecības darbiniekus.

Tātad pēc tām ziņām, kas šobrīd mums pieejamas, liekas, ka lielākai daļai tautiešu būs jāsamierinās vēl kādu laiku ar dzīvi tepat Vācijā. Gatavodamies uz to, nopietni apsvērsim un pētīsim arī visas citas lietderīgas un reālas iespējas, mācīsimies arodus un valodas — tas viss noderēs, vienalga, kur un kā izkārtosies mūsu dzīve nākotnē.

A. Lauva

Pasaules parlaments guvis sekmes saka UN ģenerālsekretārs sesijas novērtējumā

Pēc gandrīz divu mēnešu apspriedēm, UN kopsapulce nobeigusi sesiju, kas sākās 23. oktobrī. Novērtējumos sesiju apzīmē par sekmīgu un tādu, kas beigusies optimistiskā noskaņojumā. Galvenie apspriežu jautājumi bija vispārējā atbruņošanās, lielvalstu veto tiesību jautājums, starptautiskas bēgļu organizācijas dibināšana, Franko Spānijas problēma uc. Kopsapulce par UN pastāvīgo sēdekli izraudzīja Nujorku.

Kā beigu runā norādīja ASV pārstāvis Ostens, sesija darbu sākusi lielu bažu un cerību atmosfairā, bet apspriežu gaitā tomēr izdevies panākt zināmu saprašanos, kas devusi iespēju daudzos gadījumos pieņemt vienprātīgus vai gandrīz vienprātīgus lēmumus. Arī UN ģenerālsekretārs Lijs atzina, ka „pasaules parlaments" guvis sekmes, bet priekšsēdis, Beļģijas ārlietu ministrs Spāks, paskaidroja, ka sesijā nevienu reizi neesot radušies kādi īpaši bloki. Sevišķa pateicība pienākoties Padomju Savienībai par drosmi iekustināt atbruņošanās jautājumu.

Svarīgākais kopsapulces lēmums ir vienprātīgās rezolūcijas pieņemšana par atbruņošanos. Tā paredz vispārēju bruņošanās ierobežošanu un aizsardzību tām valstīm, kas šiem ierobežojumiem pakļaujas, kā arī atombumbas nepielietošanu kara mērķiem. Atbruņošanās plāni jāizstrādā Drošības padomei, bet UN dalībnieces ar tiem jāiepazīstina īpašā kopsapulces sēdē. Rezolūcija vēl ieteic pasteidzināt Drošības padomes apspriedes konvencijas izstrādāšanai, kas radītu starptautisku kontroles un inspekcijas sistēmu, ieskaitot atomenerģijas kontroli. Lai kontroles sistēma būtu sekmīga, lielvalstīm šanī jautājumā jāatsakās no savām veto tiesībām.

Pašā veto tiesību jautājumā pieņēma Austrālijas priekšlikumu, kas atsakās no prasītās veto tiesību likvidēšanas, attiecīgi grozot UN hartu, bet tā vietā ieteic 5 lielvalstīm nākotnē iepriekš vienoties visos svarīgākajos jautājumos, lai veto tiesību izlietošanu samazinātu līdz minimam.

Visu to apgabalu pārvaldīšanai visā pasaulē, kam nav pašiem savas valdības, nodibināja Fiduciāro jeb uzticības padomi.

Spānijas jautājumā pieņēma rezolūciju, kurā UN dalībniecēm valstīm ieteikts nekavējoties atsaukt savus diplomātiskos pārstāvjus no Madrides. Bez tam rezolūcija paredz, ka Drošības padomei jāapsver piemērota rīcība gadījumā, ja pārredzamā laikā Spānijā netiktu ievēlēta tautas valdība. Šī ir jau ceturtā reize, kad Spānijas pašreizējo režīmu morāliski nosoda. Spānijas valdības oficiālā paziņojumā par rezolūciju teikts, ka vairums valstu drīzi vien to nožēlošot. Arī spāņu parlaments protestējis pret ārzemju iejaukšanos Spānijas iekšējās lietās. Pret Spānijas rezolūciju UN kopsapulcē nobalsoja sešas Dienvidāmerikas valstis, kaut gan Padomju Savienībai un Francijai tā likās „par vāju", bet ASV — „par stipru", bet tās visas trīs tomēr balsoja par rezolūciju, „lai atbalstītu sapulces vienprātību".

GADMIJĀS

Laimīgu Jauno gadu! Priecīgu Jauno gadu! — Cik tāls mums tagad pie laiku sliekšņa stāvot šis citkārt ierastais gadmiju sveiciens. Tas skan kā no citas pasaules, kur varbūt ir vietā, kur laudis, pūlēdamies savos darbos, savos laukos un fabrikās, savā zemē dibināti (..ē ne vien uz dienišķu iztiku, ne vien uz materiālu labklājību, bet arī uz prieku un laimi. Bet kur ir mūsu lauki, mūsu darbs un mūsu zeme, mūsu laimes zeme? Svešums ir ap mums un svešas debesis vienaldzīgi mirgo virs mūsu galvām.

Ar ceribām un ticību sirdī, bet ar vēsu prātu pirms gada mēs sākām tagad aizejošo 1946. gadu. Ko viņš devis mums, ko viņš devis tautām, visai cilvēcei? Vai ir sasniegts tas, pēc kā pukst cilvēku sirdis — nodrošināts tautu miers, darbs un brīvība? Vai ir piepildījušies centieni, kas mazajam sola to pašu, ko bauda lielais? Vai ir augstāk pacēlies kāds vienotājas idejas karogs, kas apmirdzētu vārgo cerības sakni un uzticību tautu vidū paceltu tādos augstumos, kur vārdus apliecinātu darbi un kur nebūtu vairs nekādu plaisu starp valstsvīru apliecinājumiem konferencēs un viņu reālizātās politikas praksi?

Būsim valsirdīgi un nelolosim sevnedibinātas illūzijas — 1946. gads nav devis pamata optimismam šajā virzienā. Bet tieši mums viņā nesis pat jaunus pacietības un izturības pārbaudījumus. Gan varam sevi mierināt, ka vēl joprojām lielās varas nav izlēmušas mūsu nākotnes jautājumu un tātad vēl joprojām mums nav liegts ceribu balzams, bet tajā pašā laikā nav arī zimju, kas šīm ceribām dotu cietāku pamatu nekā pag. gadā, drīzāk gan otrādi. Vēl joprojām esam cilvēki bez tiesībām, kas nevar brīvi lemt nedz par savu šodienu, nedz rītdienu, vēl joprojām esam par nastu citiem, kaut arī nekad neesam vēlējušies un arī tagad nevēlamies tādi būt.

Mūsu pašu šaurajā nometņu dzīvē 1946. gads nesis daudz rūgtu brīžu, kurus nespēj atsvērt prieks par to, ka 1946. gadā pie pārējiem tautiešiem varēja atgriezties tie, kas piedzīvojuši visskarbāko likteni. Jo arī šo prieku tūdaļ apēnoja putna brīvības traģiskā īstenība, ko jau reiz, priekš vairāk kā simts gadiem, gan paši savā zemē, bija spiesti izbaudīt mūsu senči. So un vēl citu iemeslu dēļ izgājušais gads iezīmējas ar pazīmēm, ka mums, pašiem to negribot, ir jau sākusies vai, mazākais draud sākties, ar lielām pūlēm sapulcētās tautas kopas jauna sadrupināšana. No visām 1946. gada laika zīmēm mūsu pašu sadzīvē šī ir vissmagākā.

Otrs, cieši kopā ar pirmo saistīts jautājums ir — turpmākās eksistences jautājums. To parasti saucam arī par darba jautājumu. Arī to ne 1946. gads; ne mēs paši neesam spējuši labvēlīgi atrisināt. Un taisni tāpēc Jaunais gads tagad stāv nometņu durvju priekšā kā nežēlīgs jautājums, skarbs, neatvairāms un cinisks. Nepārmetīsim te nevienam neko, bet atzīsim, ka arī paši neesam bijuši šajā ziņā bez kļūmēm, kaut vai ar to vien, ka pārlieku vieglprātīgi esam raudzījušies dažos notikumos un pārlieku iedomīgi paši uz sevi. Lai cik rūgti tas būtu, reiz par visām reizēm sāksim saprast to, ka mūs vērtē citi, kas mēs esam viņu acīs nevis kā atsevišķi individi, bet kā cilvēku kopa, kas ar savu atrašanos tur, kur tā atrodas, rada grūtas problēmas. Nebūs jāsaka, ka par vēlamiem un tikamiem mūs gan te nevērtē, labākā gadījumā mūs nožēlo. Tas nav mūsu pašu vērtējums, bet citu vērtējumu konstatējums, kas pastāvēs, vienalga, vai mēs to reģistrējam vai nē. Un ar to vajadzēs rēķināties, jo mūsu nākotnes izkārtojums lielās līnijās absolūti neatrodās mūsu pašu rokās.

Ko tādos apstākļos varam gaidīt no 1947. gada? Ar savām ciešanām mūsu tauta būtu pelnījusi, ka šis gads tai dod to, ko iepriekšējie ņēmuši, būtu pelnījusi brīvību, laimi un prieku, bet tomēr tās var būt tikai cerības. Lai cik dedzīgi mēs censtos ieskatīties nākotnes tumsā, tā tomēr paliks mēma un aizslēgta. Tāpēc arī 1947. gadā ieejot, mums nevar būt citas cenšanās, kā ar visu sirdsdedzi uzturēt ticības liesmu savai taisnībai un ar vēsu prātu raudzīties notikumu attīstībā, — gatavoties un rīkoties tā, lai kā organizētai tautas grupas kopībai mums jebkādā situācijā vēl paliktu vairāki izšķiršanās ceļi.

Dzīve ir plūdums, ko nevar mechaniski pārtraukt un uzreiz iecelt citā gultnē. 1947. gadam būs jāpļauj tas, kas sēts iepriekšējā. Bet 1946. gada sējums nesola mums mazāk grūtuma, nekā līdz šim. To prātā paturēdami, neskatīsimies tomēr atpakaļ, bet tikai uz priekšu. Viss tas, kas mums kādreiz bijis, taisni tā nekad vairs nebūs. Nākamība no mums prasīs vēl daudz garīgu un arī fizisku spēku. Uz to jāgatavojas tiklab mūsu pārstāvībām savā darbā, kā katram atsevišķi. Varbūt taisni 1947. gads būs tas, kas mūs par jaunu svērs un vērtēs un daris to nevis pagātnes, bet nākotnes vārdā.

Tas un tie, kas būs šai pārbaudei sagatavoti un sagatavojušies, lai cik sūra tā būtu, un kas tajā spēs pastāvēt, pēc tam arī varēs liecināt, ka 1947. gads viņiem, ja arī nav bijis laimes un prieka gads, tomēr devis pārrūdinātus spēkus jaunas nākotnes uzcelšanai.

Divi raksti par Krievijas problēmām

Padomju ārlietu ministra piekāpība ārlietu ministru padomē u.. UN apspriedēs bija tik negaidīta lidzšinējā padomju ārpolitikā, ka rietumu demokratiju prese nemitas meklēt šīs parādības izskaidrojumus. Domas par to, kas izraisījis šo pagriezienu, ir dažādas, bet visi vērtētāji par svarīgākiem uzskata divus iemeslus — saimnieciskos apstākļus pašā Krievijā un iespēju, ka Staļins nopietni slimo un citi politbiroja locekļi sākuši atklātāku vai slēptāku sacensību pēc tās varas, kas līdz šim atradās Staļina rokā.

Raksturojot saimniecisko stāvokli, interesants ir „Continental Daily Mail" raksts, kas dibināts uz padomju mašinbūves pārvaldes aparātu būves sekcijas šefa Michaila Vizgunova boļševistiskas paškritikas garā sniegtu ziņojumu par trūkumiem, kas vērojami mērāmo instrumentu un laboratoriju piederumu izgatavošanā padomju zinātnes un rūpniecības vajadzībām.

Vizgunovs tieši pakļauts varenajai padomju valsts plānošanas komisijai. Cik lielu vērību Maskava velti viņa vadītai nozarei, to rāda arī apstāklis, ka 1946. gada budžetā bijuši paredzēti 5 biljoni rubļu „lai veicinātu zinātni Padomju Savienības saimnieciskās un militārās varas progresa labā".

NEIZPILDĪTI PLĀNI

Vizgunovs nesen ziņojis, ka pagājuši vairāk nekā deviņi mēneši, kopš nolemts organizēt un paplašināt laboratoriju piederumu, mērāmo un kontroles instrumentu un ķīmisku palīglīdzekļu produkciju, bet vēl joprojām ap 200 speciālistiem - zinātniekiem, kas varētu ķerties pie darba, nav noteiktas vadības, instrumentu būves techniskā padome faktiski nemaz nedarbojas, nav pat notikusi neviena sēde, arī citādi nav nekas paveikts, un šie apstākļi radījuši nopietnus sastrēgumus elektrisko spēkstaciju, metallurģijas fabriku un citu uzņēmumu apgādē ar mašīnām. Mašīnu un instrumentu būves ministrija joprojām nav sasniegusi valdības plānu instrumentu būvē. Plāna neizpildīšana var aizkavēt svarīgāko saimniecisko nozaru mechanizācijas procesu. Stāvoklis pēc Vizgunova ziņojuma neesot labāks arī aviācijas rūpniecības ministrijā. Pat visvecākās padomju fabrikas, kā Ļeņingradas pirometru fabrika un „Tohiomeritjel" Maskavā nav izpildījušas plānus pirometrisku un termometrisku instrumentu produkcijā.

„NEW YORK TIMES" PAR 4 IEKŠPOLITIKAS FAKTORIEM

„New York Times" speciālkorespondents kādā plašākā rakstā kavējas pie iespējas, ka padomju ārpolitikas maiņa varētu būt izskaidrojama ar iekšējās politikas apstākļiem. Viņš gan sākumā uzsver, ka Maskavas cenzūras apstākļi neļauj korespondentiem, kas atrodas tur, paziņot to, ko viņi zina, bet īslaicīgi iebraukušie viesi redz tik maz interesanta, ka, atkal aizbraukušiem, tiem nav nekā ko stāstīt. Tāpēc spriedumi par padomju iekšējās politikas apstākļiem un par to, vai tie iespaidos ārpolitiku, ir tikai secinājumi no samērā nedaudziem faktiem.

Arī šais apstākļos tomēr esot pietiekami pazīmju, lai varētu pateikt, ka: 1. 67 gadus vecā ģenerālisima Staļina tērauda tvēriens viņa veselības pasliktināšanās dēļ sākot atslābt; 2. starplaikā viņa vietnieki un palīgi sākot sacensties posteņu dēļ; 3. šī procesa laikā iespējams, ka padomju politika svārstīsies starp tiem, kas ir par pilnīgu Krievijas autarchiju, prasot, lai rūpniecības tālākas attīstības labā iedzīvotāju masas turpina uzupurēties, un tiem, kas ir par saprašanos ar rietumiem, lai iegūtu saimniecisku atbalstu ļoti nepieciešamajai valsts jaunuzbūvei; 4. turpinoties Krievijas pārslēgšanai no kara saimniecības uz miera saimniecību, ar vien jaušamākas kļūst pazīmes, ka rodas rivēšanās starp visuvareno partiju un uzvarētāju padomju armiju.

Nepieskaroties tuvāk daudz un dažādajām pēdējā laikā izplatītajām baumām par Staļina slimību, „New York Times" korespondents uzsvēr, ka Staļins šogad nav piedalījies oktobra svētku svinībās Maskavā un nav arī bijis klāt atvadīšanās rautā, ko Kremlis rīkojis par godu čechu delegācijai.

ŽDANOVS

Pieņemot, ka šī Staļina atraušanās no sarīkojumiem, kuros viņš agrāk katrā ziņā piedalījies, izskaidrojama ar to, ka Staļins tiešām veselošanās nolūkos uzturoties Sočos, esot interesanti vērot, kā šais pašos gadījumos goda vietas sadalījuši viņa vietnieki. Rautā par godu čechiem prezidēja Augstākās padomes prezidents Šverņiks. Oktobra revolūcijas svētkos runu teicis partijas centrālkomitejas sekretārs Ždanovs, kas kara laikā bija Staļina vietnieks Ļeņingradā. Pirmo reizi kopš Staļins pēc Ļenina nāves pie varas, svinīgo dienas pavēli armijai parakstījis cits — ģenerālis Bulgāņins. Armijas parādi savukārt pieņēmis ģenerālis Govorovs, kas savā laikā sadarbojās ar Ždanovu kā Ļeņingradas militārais komandants. Maršals Vorošilovs nav bijis klāt, un maršals Žukovs un Rokosovskis laikam bijuši pārāk aizņemti savos jaunajos posteņos, viens Odesā, otrs tālu ziemeļos.

Pēc šīm ārējām pazīmēm, saka „New York Times" korespondents, varētu secināt, ka Ždanovs ierindojies ļoti augstu Staļina pēcteču sarakstos. Viņu šogad atsauca no rietumiem, lai tas no jauna gādātu par partijas līnijas ievērošanu literātūrā un mākslā. Bet Ždanovs apiets, izraugot virus citiem augstākiem posteņiem.

MAĻENKOVS UN BERIJA

Šis gods pagājušā oktobrī, kad Staļins arī jau nebija klāt, parādīts Maļenkovam, kas 45 gadu vecumā izraudzīts par politbiroja vadītāja vietnieku.

Viens no uzticamākajiem Staļina paligiem esot Lavrentijs Berija, Padomju Savienības maršals, kas vada slepeno policiju, kuras skaits sniedzoties pie 7.000.000. Viņš, tāpat kā Maļenkovs, iecelts valsts galvas vietnieka godā, bet, kamēr Maļenkovs kontrolē partiju, Berija kontrolē policiju, kuras palīdzība partijai ar 6 milj. biedru vajadzīga, lai tā valdītu ap 300 miljonu cilvēku.

Šai apstāklī, saka laikraksts, varētu iedomāties sāncensības dīgļus, bet ārēji Maļenkovs un Berija ir vislabākie draugi.

Trīs iepriekš minētie no visiem tiem, kas atrodas vistuvāk padomju tronim, ieņem oficiāli redzamākos posteņus. Tomēr ļoti svarīgs vārds padomju politikā joprojām sakāms arī Staļina draugam Andrejevam, ko pagājušā martā iecēla par ministru padomes priekšsēža vietnieku, par spīti tam, ka viņa vadītā transporta un lauksaimniecības nozare jau sākot ar 1945. gadu atkārtoti izpelnījusies asus kritikas pārmetumus.

MOLOTOVS

Ir vēl viens politbiroja loceklis, kura izredzes kļūt par Staļina pēcnieku nav aizmirstamas — tas ir Molotovs. Nesen, kad visi padomju valsts kontrolētie laikraksti sāka skaļi slavēt Molotova panākumus starptautiskās apspriedēs un pat rakstīt, ka viņš kopā ar Staļinu uzskatāms par padomju valsts cēlēju, tad daudzi vērotāji ārvalstīs jau iedomājās, ka pēcteča jautājums Krievijā izšķirts par labu Molotovam. „New York Times" tomēr uzskata šādus spriedumus par pāragriem, jo šāds jautājuma atrisinājums, it sevišķi vēl ievērojot to, ka Molotovs tik ilgi nav bijis Maskavā, pēc autora domām neatbilstu boļševiku rīcības metodēm.

Raksta noslēgumā amerikāņu žurnālists saka:

„Vienalga, kāds arī būtu iznākums šiem apstākļiem, kas jāuzskata par sacensību starp individiem un frakcijām, jāatceras, ka sacensību izraisa komūnistu vadoņu personīgās ambicijas, nevis cīņa boļševisma principu dēļ. Vienalga, kas padomju zemes iekšienē notiktu, nav domājams, ka tās varētu radīt kādas pārgrozības politiski - ideoloģiskā plāksnē, kaut arī vadītāja personībai varētu būt zināms iespaids uz Krievijas attiecībām ar citām valstīm."

MŪSU LAIKRAKSTA

nākošais numurs iznāks piektdien, 1947. gada 3. janvārī.

Izdevniecība

Sludinājums

Nākošā gada sākumā iznāks plaši ilustrēts, apm. 450 lpp. biezs

LATVIEŠU TAUTAS ANEKDOŠU KRĀJUMS

Ierobežotā tirāža dēļ, grāmatu saņems tikai iepriekšpasūtinātāji, kas būs iesūtījuši samaksu RM 16.80 uz šādu adr.: Verleger Jānis Ozols, München, Postamt 1, B. S., Residenzstr. Nr. 2.— Lai aptuveni aprēķinātu iespiežamo eksemplāru daudzumu, lūdzu pasteigties ar kollektiviem un atsevišķiem pasūtinājumiem. 13

„Baltic Labor Company"

PIE LATVIEŠU DARBA VĪRIEM ŠVĀBACHĀ

Izkāpjot no stāvgrūdām pieblīvētā vilciena Nirnbergas kaimiņu mazpilsētā Švābachā, kas kara posta un bumbu pavisam neskarta, nav grūti atrast latviešu darba rotas mītni. Jauns, blonds igauņu puisis, kas stāv postenī pie amerikāņu noliktavu vārtiem, labā vācu valodā izstāsta īsāko ceļu un pēc dažu minūšu gājiena cieminī ir ne mazums pārsteigts, gaidīto baraku vai laika zoba saēstu mājeļu vietā ieraugot lepnu trīsstāvu celtni, kuru virs ieejas grezno liela izkārtne ar triju Baltijas valstu karogu krāsām un uzrakstu „Baltic Labor Service Company" — Baltiešu darba rota.

Baltiešu darba rota pastāv kopš novembra vidus un tās sastāvā ir 90 latvieši un 80 igauņi, lielāko tiesu jauni puiši, bet netrūkst arī vīru ap piecdesmitiem, kas šeit pulcējušies no dažādām, arī attālākām amerikāņu joslas nometnēm. Starp latviešiem ir daudzu arodu laudis: strādnieki, zemkopji, tirgotāji, tehniķi, grūmatveži, kantoristi, skolnieki, galdnieki, maiznieki, pavāri un vēl turpat ducis dažādu citu amatu pārstāvju. Darba rota sadalās darba un sardzes vienībās, no kurām pirmā strādā lielajās armijas pārtikas un apģērbu noliktavās, bet otrā šīs noliktavas apsargā. Pirms baltiešiem te strādājuši tikai vācieši, bet tagad pēdējo palicis nedaudz.

Darbs atbildīgs un ne visai viegls, bet, kā saka, kaulus nelauž. Arī brīvā laika kā vieniem, tā otriem ir diezgan. Darba vienība strādā 8 stundas dienā, bet ja jāveic kas steidzams, tad izņēmuma kārtā arī ilgāk, sestdienu pēcpusdienas un svētdienas ir brīvas. Dienas gaitas sākas pl. 8 un, ar 1 stundas pārtraukumu pusdienā, beidzas pirms pl. 17. Sardzes vīriem 24 stundu laikā postenī jāstāv 8 stundas, pēc kam nākamās 24 stundas ir brīvas. Brīvo laiku var izmantot pēc pašu patikas.

Darba rotas laudis ar saviem veicamajiem uzdevumiem apmierināti. Vairāki latvieši jau ieņem noliktavu pārziņu un līdzīgus amatus. Līdz šim darbā viņiem nav bijis nekādu pārkāpumu.

Pašlaik vīri ierindā dodas no darba pusdienās, kuras ietur plašā ēdamzālē. Kad arī cieminī tās nogaršojis un garšodams kārtīgi ieturējies, tad jāsaka, ka pusstunda, kas, neierēķinot atnākšanu un aiziešanu uz darba vietu, atliek ēšanai, tikko pietiek, lai veiktu visu to, ko cel priekšā pavāri. Mūsu kalorīju laikmetā neparasti liela gaļas deva ar kartupeļiem, augļu vīra saldajam ēdienam, divi riecieni garšīgas baltas maizes un branga krūze kafijas, kuru tik saldu dīpīts neatceras nez kad dzēris, — tāda ir maltīte, par ko darba vīri vēl saka, ka tā neesot bagātīgākā. Viss arī garšīgi sagatavots, jo virtuvē taču strādā pašu laudis, sava amata meistari. Ik pārnedēļas kantīnes devās izsniedz arī labu dūmu un citu šo to garšīgu un derīgu, tā kā par miesīgo labklājību nevienam nav jābažījas.

Dzīvojamās telpas, glītas un ērtas, — paprāvā istabā parasti nedzīvo vairāk kā 4 cilvēki. Visur latviešiem ierastā spodrība un kārtība, par ko sevišķi iepriecināti amerikāņu priekšnieki. Telpās centrālā apkure, katru vakaru iespēja mazgāties siltās dušās un vannās. Gandrīz katrā istabā uz galdiņa angļu pašmācības grāmatas, kas liecina, ka telpu iemītnieki domā arī par zināšanu papildināšanu.

Iekšējā dzīve un tās kārtošana pilnīgi pašu rokās. Sardzes un darba vienību vadītāji ir latvieši, bet viņu palīgi igauņi. Tāpat virtuvē un citos kopējos pienākumos strādā puse latviešu, puse igauņu. Jāpriecājas, ka satikšana likteņa biedru un kaimiņu vidū ir laba.

Darba vīru rīcībā divas skaistas sporta zāles, amerikāņi palīdz ar sporta apaviem un piederumiem, un ja darba veiksme un kārtība ceļ baltiešus amerikāņu acīs, tad ne mazāk to dara panākumi sportā. Latviešiem ir pāris pazīstamu basketbolistu, tādēļ izdevies sastādīt samērā spēcīgu vienību, kas jau trīs reizes pieveikusi šejienes amerikāņus, par lielu pārsteigumu pēdējiem.

Darbs un pienākumi izklīdina līdzdienas rūpes, tikai visiem allaž lielas gaidas pēc vēstulēm, jo gandrīz katram vienā vai otrā Vācijas malā ir kāds tuvinieks. „Ar visu esam pilnīgi mierā," smaida jautrākie puiši, „bet mēs priecātos, ja tuvumā strādātu arī musu tautietes. Sveicīniet viņas no mums!"

Lai notiek — šo mazo pakalpojumu viņi godam nopelnījuši!

Arv. Bolšteins

VĒSTULES REDAKCIJAI

J. Stanka, Augsburgā

Kā pārbaudīt vilinājumus

Arvien biežāk lasām un dzirdam, ka dažādas aizjūras zemes gatavojas uzņemt iecelotājus no Eiropas un sūta uz šejieni komisijas iecelotāju izraudzīšanai, ka iekārto konsulātus, kur interesentiem sola informāciju utt. Bēglīšu un dipšu apstākļi Vācijā ir tādi, kas liek cieši raudzīties pēc vietas, kur varētu kaut cik iekārtot cilvēcīgu svešniecības dzīvi, kur cilvēks atkal varētu justies kā cilvēks, nevis kā kāds uzturāms nabags. Tāpēc šie paziņojumi cilvēkus vilina, tikai neviens nezina, kas īsti iecelotājus jaunajās dzīves vietās sagaida; kādi tur likumi, paradumi, kāds klimats, kādi dzīves apstākļi, kāds darbs cerams. Varbūt tur vēl sliktāk nekā še.

Atceros pagājušā vasarā lasījis Centrālās padomes nolēmumu, ka tā lūkos tālākas emigrācijas varbūtības pētīt un skaidrot, bet nav dzirdēts, kādi šie pētījumi ir. Ja tādi notikuši, vai tad tagad nevajadzētu tos publicēt, lai cilvēki aiz neziņas nekrīt postā? Un vai pie tām komisijām nevajadzētu mūsu pārstāvjiem arī apstākļus noskaidrot un tad rezultātus paziņot? Cik spriežu, tad mūsu pārstāvji atzīst tālāku izceļošanu darbos uz Angliju, bet uz aizjūras zemēm nē. Bet īstās skaidrības nav arī te.

•

V. Auziņš, Heidelbergā

Visdrošākais kapitāls

21. decembrī Jūs ziņojāt, ka Vunzīdeles nometnē tautieši bez citām svešvalodām mācās arī spāņu valodu. Valodu mācīšanās gan svētīga lieta, jo valodas prašana cilvēkam ir visdrošākais kapitāls, bet es šaubos, vai mēs tikdaudz valodu spēsim samācīties, cik varbūtības nākotnē iespējamas. Bez spāņu valodas katrā ziņā vajadzētu arī portugāļu. Vai tad labāk nepalikt tikai pie pāris valodām, un katrā ziņā pie angļu valodas? Un to tad ne vien mācīties, bet arī iemācīties.

•

P. Smildziņš, Nirnbergā

Ko viņi teiktu

„Latvijas" 6. numurā Jūs ziņojat par Starpvalstību komisijas sēdi bēgļu jautājumos, kurā angļu ministrs Hektors Maknils paziņojis, ka Krievija no komisijas izstājusies. Debatēs Polijas delegāte komisijai pārmetusi, ka tā gribot veicināt nevis bēgļu atgriešanos, bet izceļošanu uz citām zemēm, ko Anglijas pārstāvis noraidījis. Es domāju, ka pareizi būtu, ja par šiem jautājumiem komisija uzklausītu pašu bēgļu pārstāvjus, tad viņa dzirdētu skaidrību par to, ka ja bēgļi nevēlas atgriezties, tad nevis tāpēc, ka negrib piedalīties savas zemes atjaunošanā un ka tiem svešumā klātos labi, bet ka tur ir citi iemesli. Tiem, kas runā par bēgļu labumiem svešumā, pašiem vajadzētu kādu laiku tos pabaudīt.

Nometņu dzīve

Blombergas nometnē UNRRA paziņojusi, ka turpmāk ikviens nometnes iemītnieks, kas bez īpašas atļaujas atstās nometni, automatiski zaudēs DP tiesības, to izskaitīs no uztura un nodos vācu iestāžu rīcībā. Izslēgtā vārdu paziņos arī citām nometnēm.

Hamburgā elektrisko metinātāju kursus pēc 2 mēnešu mācīšanās beiguši 9 mūsu tautieši. Pārbaude atbildusi noteiktai metinātāju apmācības programmai un praktiskā daļā vajadzējis izpildīt 8 dažādus uzdevumus.

Austrijā, Zalcburgas apgabalā, kur DP padoti vācu darba noteikumiem, pēc oficiālajiem austriešu datiem 50 proc. no visiem DP, (to skaitā sievietes un bērni) ir ieskaitīti darbos. Tas ir lielāks nodarbināto procents, nekā austriešiem pašiem. Un tomēr zināmas austriešu aprindas apgalvo, ka DP nevīžojot strādāt.

Angļu militārās iestādes Lībekā deblokējušas bij. Latv. karavīru palīdzības latviešu grāmatas un atļāvušas tās sadalīt latviešu nometnēm. Amerikāņu joslas nometnes saņems ap 30.000 grāmatu, tā kā katrā nometnē varēs ierīkot nelielu bibliotēku ar apm. 50 sējumiem.

Latviešu nometnē Grēvenē darbojas sieviešu darba artelis, kurā strādā 100 baltietes, to vidū 48 latvietes. Artelis nodibināts, lai rastu nodarbošanos īpaši tām sievietēm, kam mājā bērni un kas tāpēc saistītas pie ģimenes. Artelis pagatavo rotaļlietas, pieminas lietas un rokdarbus, visvairāk ārzemnieku tirgum. Tam ir divi veikali, no kuriem viens atrodas Minsterā angļu transitnometnē un tajā artela ražojumus pārdod tikai par valūtu, par ko savukārt Anglijā iepērk darbiem vajadzīgos materiālus.

Rita Liepa

It kā cilvēks nāktu

Kāds nāca pa ielu. Izskatījās, it kā cilvēks nāktu, bet nebija. Pārvietota persona bija. Pārvietota persona nāca pa ielu. Nāca lieliem, sparīgiem soļiem kā cilvēks, kam savs vārds un uzvārds. Bet pārvietotas personas vārdam un uzvārdam nav lielas nozīmes. Pārvietotās personas kabatā bija pārvietotās personas apliecība Nr. 010101. Acis — zilas. Mati — brūni. Sevišķas pazīmes — nav.

Pārvietotā persona bija viscaur apģērbusies. Svārki bija piederējuši mīsteram Klifordam. B. Raisam no Ņujorkas Taimskvēra. Bikses bija Roberta Makfersona no Fičburgas, Masacusetas. Mēteli UNRRAi bija atmetusi Maikla Leblāna vecmāmiņa no Kvebekas, Kanādā, tāpēc, ka Maikls negribēja ielāpu uz piedurknes. Pārvietotās personas zābaki nāca no kādas aizmirstas pamales tepat Eiropā. Zābaki bija darināti pārvietotās personas dzimtenē. Un tā bija vieta, kur divi miljoni cilvēku laikā starp diviem pasaules kariem bija aruši zemi, cēluši skolas, vēlējuši prezidentu un rīkojuši dziesmu svētkus. Pasaule daudz neko par tādu zemi nezināja. Nebūtu dziedājuši, būtu būvējuši zemūdenes, tad pasaule zinātu. Tad teiktu: „Ā!"

No tās zemes bija pārvietotā persona Nr. 010101 un viņas zābaki.

Īstenībā tā nebija viņa, bet viņš. Pārvietotā persona Nr. 010101, viņš.

Viņš nāca pa ielu, rokas uz muguras salicis, un domāja.

Ko pārvietota persona varētu domāt? Varētu domāt tā: „Te nu es eju vientuļš pa svešu ielu svešā zemē. Nu, gluži sveša tā iela nav. Pappenheimerstrasse. Vai es kādreiz būtu ticējis, ka reiz tā lēnām pastaigāšos pa Pappenheimerstrasse? Karš ir cauri, viss ir cauri, un es mierīgi varu staigāt pa Pappenheimerstrasse, uz priekšu un atpakaļ. Un kāpēc lai es to nedarītu? Brodveja vai Pikadillī, Via Appia vai Pappenheimerstrasse, vai tas nav alga viena? Pārvietota persona staigā pa visu pasauli tikpat kā pa ielu, uz priekšu un atpakaļ. Jo pašu ielas vairs nav. Bet to tu nevari saprast. Tā ir liela lieta. Tā ir vēsture. Mācies vēsturi, kādreiz skolā teica skolotājs. Vēsture grib, lai tu brauc uz Braziliju. Vēsture ir liela lieta."

Tā pārvietota persona varētu domāt. Bet nē. Pārvietotā persona Nr. 010101 domāja: „Kur, jupis, lai izrauj kādu smēķi?"

Te no karavīru ēdnīcas iznāca virs. Pareizāki sakot, virtuves seržants. Mutē viņam turējās prāvs cigārs. Virtuves seržants sabāza rokas kabatā un sāka soļot, ar cigāru mutē. Lāgiem viņam vajadzēja izņemt no kabatas roku ar zelta gredzenu, izraut cigāru no mutes un izpūst dūmu.

Pārvietotā persona Nr. 010101 sekoja atgabalus un atkal kaut ko domāja. Cigāra dūmi, pakārdamies gaisā aiz seržanta, pārvietoto personu ietekmēja pavisam dīvaini. Viņš sāka redzēt parādības.

Vispirms viņš redzēja cigāru seržanta mutē. Tad cigāru kā cigāru atsevišķi. Tad vairāk cigāru, un pēdīgi veselu kasti cigāru. Kaste stāvēja uz rakstāmgalda, viennēr stāvēja uz rakstāmgalda, un aiz rakstāmgalda bija krēsls ar omulīgi izlaidušos kungu. Ap rakstāmgaldu un kungu bija istaba pilna grāmatām. Bija vēl viena istaba pa kreisi un vēl divas pa labi. Bija vesela māja. Mājai bija logi, pa kuriem varēja redzēt piecus baznīcas torņus reizē, viens, divi, trīs, četri, pieci. Varēja redzēt citas mājas, kur dzīvoja labi ļaudis un nelabi ļaudis. Dzīvoja, pelnīja naudu, krāja mantu un, daudz nedomādami, domāja, ka vienmēr tā dzīvos, pelnīs naudu un krās mantu.

Tā.

Un nu bija atkal tikai viens cigārs, un tas pats seržantam mutē.

„Neviens amerikānis nenopīpē vairāk par pusi," prātāja pārvietotā persona nr. 010101. „Tātad — drīz seržants cigāra galu nometīs. Tikai pacietību."

Tā viņi gāja pa Pappenheimerstrasse — seržants ar cigāru pa priekšu, pārvietotā persona bez cigāra no muguras. Gāja un domāja. Seržants: „Sasodīts ar' ārā! Te nu es čāpoju kā vecs vīrs pa Eiropu. Vai nevarēju būt mājās pie Kitijas? Ak, nav tādas vietas pasaulē kā Aiova!"

Pārvietotā persona: „Ja viņš nometīs cigāru uz nākošā stūra, tad viss būs labāk, nekā domāts. Visi brauksim mājās. Visas tautas atkal brīvi dzīvos savā zemē un —"

Bet seržants ar cigāru pārkāpa stūrim pāri.

„Nu, viņš taču varētu cigāru nomest tur pie tās zilās mājas. Redzēsi, ka nometīs. Ja tā, tad visi brauksim uz Ziemeļamerikas Savienotām Valstīm."

Zilā māja bija sasniegta, bet seržants ar cigāru gāja tālāk.

„Labi, ka ne, ne. Pie ugunsdzēsēju torņa, tur viņš nometīs cigāra galu. Tas nozīmēs, ka braucam uz Kanādu. Nē, uz Argentīnu. Vai uz Alasku," pārvietotā persona turpināja cerēt.

Bet arī ugunsdzēsēju tornis nekā nesolīja.

Pārvietotā persona Nr. 010101 nopūtās. „Nu, bet pie tās augstās mūra sētas, ja tur nenometīs, tad gan . . . jā, ko tad?" Pārvietotā persona domās pārceļoja visas kongresa locekļu un avīžu korespondentu apsolītās zemes. Bet atdūrās kā pret mūra sētu. Pa tam mūra sēta nāca arvien tuvāk.

„Tad —" nomurmināja pārvietotā persona. Acu priekšā aizstiepās avīžu virsraksts milzu burtiem — CEĻOJUMS UZ MARSU.

„Brauksim uz Marsu", nosēcās pārvietotā persona nr. 010101. „Bet šā vai tā, cigāram jākrīt."

Seržants nu bija pienācis pie mūra sētas. Viņš izņēma no kabatas roku ar zelta gredzenu, izrāva cigāru no mutes un brašī aizlaida pār plecu. Arī pār mūra sētu.

Pārvietotā persona nr. 010101 izmeta dažus vārdus savā mātes valodā, ko neviens, paldies Dievam, nesaprata. Tad apstājās, atgāza galvu un skatījās uz augsto mūra sētu. Tā, stāvēdams Kliforda B. Raisa svārkos, Roberta Makfersona biksēs un Maikla Leblāna mēteli, viņš atkal redzēja parādību. Prāvu cigāra galu viņpus augstās mūra sētas. Un tad notika kaut kas dīvains.

Pārvietotā persona atcerējās. Atcerējās savu īpašumu tālos laukos. Atcerējās savu rūpnīcu neaizsniedzamā pilsētā. Atcerējās, ka bija kungs.

Kungs apcirtās un aizsoļoja pa ielu, savos paša zābakos.

Arturs Kaugars

Bēgļa lūgšana

Kur svētku vakars ēnās zilās
Un sniegputenī satinies,
Ap egli, cirstu silā,
Dievs, ļauj mums atkal pulcēties.

Tur runā bērna dienas manas,
Tur mātes mīlestība spīd,
Tur Dieva nami naktī zvana,
Gaišs noreibums tur sirdī slīd.

Plīv sveces bēgļu egles zaros,
Un skujas sparkšķ, un smaržas tvan,
Bet neiesilst un neatstaro
Sirds gaišumu un prieku man.

Ap egli, cirstu tēvu silā,
Dievs ļauj mums vēl reiz pulcēties,
Kad svētku vakars ēnās zilās
Nāk, sniegputenī satinies.

Kas un kur?

Prof. Fr. Balodis Zviedrijā ievēlēts par Latviešu apvienības priekšsēdi konsula J. Zalcmaņa vietā, kas patlaban uzturas ASV.

Mēnešraksta Laiks 8. burtnīca iznākusi un tajā atrodami prof. P. Jurēviča, Zinaīdas Lazdas, Aīdas Niedras, E. Raistera, Kn. Lesiņa, P. Ermaņa, M. Kovaļevskas, P. Reteļa, J. Rudzīša, prof. L. Liberta, J. Lejiņa, R. Sinātes, O. Sprogeres un L. Bromfilda darbi.

M. Vētra ar ģimeni nākošo mēnesi no Zviedrijas došoties uz Kanādu, kur uzaicināts par dziedāšanas paidagogu, bet no Argentīnas ziņo, ka tur gaida ierodamies diriģentu Olģertu Biščēviņu, kas šobrīd ar ģimeni arī dzīvo Zviedrijā.

Pēc „Latviešu Ziņu" informācijas, kas apzīmēta par drošu, Latvijā miruši: rakstnieks Viktors Eglītis, Adolfs Erss, Kārlis Jēkabsons un Jūlijs Pētersons. Dzejnieks Vilis Cedriņš miris Krievijā. Pēc tā paša laikraksta informācijas, dziedonis Fricis Dziesma Zviedrijā dienišķo iztiku pelna ar grāmatu iesiešanu un koka karošu grēbšanu. Nesen viņš publicējis grāmatu „mīlē zelte ventiņ valde Dzīvšen ceper kuldams", kuŗai „bilds ar zviedr pindzel savē vize izvilcs Niklāvs Struņķs".

Šelgas apgāds Kemptenē izdevis Pāvila Klāna noveli „Burvība" ar E. Geisautes vāka un vinetes zīmējumu. Grāmata brošēta maksā RM 3.-.

Uzrūna gadmijā

AUGSTI GODĀTAIS 1946. GADS!

Ar lielu blīkšķi un trompētēm pūšot, Tu tieši pirms gada ieradies mūsu vidū. Tevi sagaidīja kalendāru izdevēji, kas bija labi nopelnījuši ar Tavu vizītkaršu pārdošanu. Tevi sagaidīja Dieva Putniņi, kas čivināja pa malu malām, pa nometņu nometnēm, pa baraku barakām. Tu biji jauns un iedomīgs kā visveiklākais opozicijas runas vīrs, Tu biji tērpies apmetnī ar daudzām cerību zvaigznītēm, kas žilbināja un solīja jaunas debesis un jaunu zemi.

Bet kas no tā iznāca? Tavā valdīšanas laikā izgudroja pārbaudes, cilvēki tāpat ķīvējās par baltmaizi un rupjo maizi, par strādājošo cigaretēm un kurpnieku dārgajām pazolēm, par vēlētām un ieceltām komitejām, par . . . Ak, ko gan palīdzētu visu notikumu reģistrs, jo Tu jau pats zini, ka cilvēki ir ļoti gudri un veci, ka viņi nelauj tādam kungam, kas valda tikai vienu gadu, uzkundzēties. Tāpēc arī Tu šovakar, mūsu vidū grozoties, jūties neērti. Tava apmetņa spožās zvaigznes ir nodzisušas, Tava toreizējā bramanība sarukusi un Tu esi novecojis un nevarīgs. Galu galā — Tu jau arī pats esi cietis: visvarenākais pasaules pārbaudes komisijas priekšsēdis — Liktenis Tevi ir izskrīnējis, un Tu aizbrauc mūžībā. Mūsu izskrīnētie brauc uz atgriešanos, uz dzīvošanu, bet neviens vēl nav dzirdējis, ka kāds no agrākajiem gadiem būtu atgriezies. — Dzīvo sveiks vēsturē un mūsu atmiņās!

SVEIKS, SVEIKS, SVEIKS, JAUNAIS GADS!

Ak, kā mēs tevi gaidījām! Tu jaukais, cēlais, taisnais 1947. gads! Galīgi bija apnicis tas vecais 1946. Nekāda prieka, ne jautrības, asaras un nopūtas vien. Tāpēc dari ko darīdams, bet mums gan iegrozi visu labi. Lai krīt, ja citādi nevar, tās atomu bumbas, bet mēs lai paliekam dzīvi. Lai izput un izšķīst visi lapseņu puduri, kas pasaulē izplata ļaunumu, bet mūs Tu pasargā. Ļauj Dieva Putniņiem laisties, kurp sirds nesās. Ar vieglajiem autiņiem, lidmašīnām vai guļamvagoniem. Ja iznāk braukšana ar kuģi, gādā lai jūra būtu mierīga un bērniem ar mātēm nepaliktu slikti. Ja mums visiem būtu jāsāk strādāt, tad dod piemērotu darbu un ja vari, tad piešķiri visiem kabatas pulksteņus, kas citiem gan ļoti patīk, bet mums dikti vajadzīgi darba laika ievērošanai. Dod lai barakām būtu veseli jumti, lai peles aizietu ar vārdiem vien, lai bērni bērnudārzos saņemtu visu devu un citiem tur nekas nepaliktu pāri, ar ko krist kārdināšanā.

Cēlais 1947. gads! Tu esi tik mīļš, tik maziņš un nepiedzīvojis! Kaut Tev būtu mūsu piedzīvojumi kā tikt visās rindās priekšā, kā saņemt visu ko vajaga un arī nevajaga! Arvien atceries, ka mums klājas grūti, ka mēs sakožam zobus, kaut tie ir cauri un sāp, jo zobārstiem nav ne kabinetu, ne sudraba plombju, ne dimanta urbju. Bet vai mēs sūdzamies? Mēs suminam Tevi, jo zinām, ka Grāmatā ir teikts — ko sēsi, to plausi. Mēs sējam mīlestību. Mēs pieciešam pat savus ienaidniekus, arī spekulantus. Lai viņi tirgojas, mēs pērkam arī pa dārgo. Dod tikai labi daudz cigaretes! Dod sievām tādu prātu, ka viņas noglabā smēķus tur, kur vīri var atrast un grūtā brīdī uzvilkt pa dūmam. Sodi visus brandvīna pārdevējus, kas nedod tīru mantu, bet izmanto cilvēku jūtas un paši paliek bagāti. Ja mums ir auksti, tad dod jaunās segas, no kurām var pašūt mēteļus tā, ka var apsegties un arī mugurā vilkt.

Ak, Jaunais gads! Mēs raugamies Tevī ar paļāvību un ceram, ka Tu neļausi mums iet bojā ne šeit, ne Alaskā, kas patiesībā, pēc ģeografijas kartēm, ir nokļūšana Sibīrijā no otras puses. Dod mums lasīt daudz labu un gudru grāmatu, kas maksā pieņemamu cenu un ir pareizi iespiestas, dod žurnālus ar pareiziem bilžu parakstiem, lai bērni nebrīnās un netincina pieaugušos.

Dod, Jaunais gads . . . lai visu mūsu domas un cerības piepildās. Dod visu to, un Tu redzēsi, ka Dieva Putniņi prot ne vien lūgt, bet arī šajā pasaulē pastāvēt. Mēs esam šeit un Tavā rīcībā un uz labu saprašanos paceļam acis un sakām: mīļais 1947. gads, esi mūsu ceļa stabs, kas parāda teku uz gaišāku nākotni.

Meļs Metums

ARCHITEKTU BIROJS
BOB
ARCHITECTS' OFFICE
Direktors diplomēts architekts J. Orleans
Techniskais direktors diplomēts architekts A. Bērziņš
Admīnistratīvais direktors mag. oec. A. Bitāns
Būvprojekti, būvaprēķini, būvdarbu organizācija un vadība.
München, Fröttmaningerstr. 21/0
Tel. 361910 12

V. Bērzkalns

Mūsu mūziķu uzdevumi

I

Ja vēlamies skicēt mūsu mūziķu uzdevumus tajās robežās, kādās esam patlaban, atstājot malā jaunāko varbūtību — vēl tālāku tautas izklīdināšanu — tad vispirms jājautā, kur ir mūsu mūziķu vieta un kāds viņu stāvoklis šodien? Sadrumstalojoties trimdinieku pulkam pa daudzajām nometnēm, saskaldījušās arī tās mūziķu kopas, kurām bija vienādas arodnieciskas intereses un viens darba lauks. Mēģinājumi sadabūt reprezentablākas vienības atkal kopā sekmējušies tikai pa daļai. Ja tas tomēr šur tur laimējies (Blombergā, Oldenburgā), tad nav bijis iespējams tikt galā ar tālākajām problēmām, tādējādi vēl līdz šai dienai neko ievērojami reālu (ar pāris izņēmumiem) neuzrādot. Iemesli, kāpēc tas tā, pazīstami katram.

Ja nu tomēr būtu iespēja pārvarēt visus šķēršļus, jāvaicā tālāk, kas lielākus pasākumus, piem., latviešu operu, simfonisko orķestri, centrālu kori, uzturētu? Vai mēs varētu to apsolīt, ja mums ļautu apmesties vienreiz kaut kur vienkopus? Stāvoklis, kādā esam šodien, rītu vai parīt izbeigsies, kādreiz beigsies arī tā dienišķā maize, ko šodien ēdam, tad sāksies cīņa jaunās maizes un darba dēļ, un māksla varēs pagaidīt, īpaši tad, ja tā nebūs lēta. Tamdēļ arī grūti atbildēt uz pēdējo jautājumu un, atgriežoties pie pirmā, negribot jāatzīst mūsu mūziķu pašreizējās vietas par dabīgām. Viņi vismaz vēl nav atrāvušies no savas tautas un, tai dūšīgi kalpodami, pildījuši arī vienu otru kultūras pienākumu. Trūkstot stingram vispārējam nākotnes plānam, tādu nevaram pilnībā prasīt arī no mūziķiem. Kā vispār mūsu vēlēšanās ir neizklīst, tā arī mūziķu sirdis un prāti saka iet līdz savai tautai un dalīties ar to ir priekos, ir bēdās.

Līdzšinējais mūsu mūziķu stāvoklis svešniecībā tātad ir bijis stipri svārstīgs un dažāds, aizvien gan arī atkarīgs no personīgās aktīvitātes. Tā tas būs arī turpmāk, iekams nebūs visu mūziķu kopējās stājas, kuŗai gan šodien vēl trūkst daudz vajadzīgo priekšnosacījumu.

Nenoliedzami svarīgākais to vidū ir visu trimdā esošo latviešu profesionālo mūziķu apvienošanās vienā arodnieciskā kopā, kuŗai jāsaskaņo un jāaktivizē jau esošā mūziķu darbība, reizē meklējot arī tālākās iespējas. Kopai jābūt arī mākslas pasaules labo tradiciju un likumu izvērtētājai, sargātājai un respektētājai, tādējādi pamatīgi revidējot pašreizējo nenormāli sazēlušo diletantismu un paškritikas trūkumu, kuŗu dēļ latviešu mūzikas cieņa šobrīd krietni tiek iedragāta. Šāda kopa varētu uzturēt arī sakarus ar vadītājām latviešu organizācijām un pārējām iestādēm, no kurām esam atkarīgi, tāpat pārstāvēt mūziķu intereses un vajadzības visās citās vietās un apstākļos. Pašsaprotami, ka kopas darbībā pārietu visi tie darbi, ar mūsu mūziķu stāvokli un darbu saistītie uzdevumi, kuŗus šodien nevar reālizēt, nevis tāpēc, ka nebūtu labas gribas, bet kopēju spēku trūkuma dēļ.

Kamēr šādas kopas vēl nav, ir vēl otra iespēja. Darbojoties komitejām atsevišķos novados resp. apgabalos, pie to kultūras daļām varētu pastāvēt mūzikas lietu referenti, kuŗus izraudzītu LCK Kultūras nodaļa resp. tās mūzikas referents no apgabalos dzīvojošo redzamāko un vietējos apstākļus pazinēju profesionālo mūziķu vidus. Šie referenti varētu apzināt katra novada mūziķus un sagatavot centrālās kopas organizēšanu. Otrs viņu uzdevums būtu pagaidām iedzīvināt vismaz daļu no uzdevumiem, kas vēlāk pienāktos kopai.

Amerikas impresijas

VĒSTULE PAR IECEĻOTĀJA IESPAIDIEM DEBESSKRĀPJU ZEMĒ

Ņujorkieši ir lepni uz savu Centrālparku. Milzīgi plašs tas gozējas pašā Manhatana vidū, kur to no četrām pusēm iežogo debesskrāpju valnis. Civilizācijas zirneklis parkā izvilcis savu asfalta ceļu un celiņu tīklu, bet asfalta pavedienu starpās daba atstāta puslīdz neskarta. Vienīgi zāle top rūpīgi apcirpta, lai vasarā saule spētu to sadedzināt brūnu. Centrālparkā saulei, putekļiem un vāverītēm ļauta pilna vaļa. Saule izkaltē mauriņu, putekļi apklāj to ar biezu kārtu, bet neskaitāmās vāverītes, ar astēm putekļos svītras vilkdamas, rikšo gar ceļmalām un ubago konfektes. Svētdienās viņām veicas labāk — tad parks ir ņujorkiešu pilns.

Ņujorkieši svētdienās mīl dabu. Automobiļu īpašnieki dodas ārā no pilsētas, bet tie, kam automobiļu nav, ceļo uz Centrālparku. Tēvs, māte, divi bērni un suns sastāda Ņujorkas standartģimeni. Dažreiz vēl pievienojas vectētiņš vai vecmāmiņa. No pārējiem viņi atšķiras ar to, ka allaž nes rokā prāvu lietussargu. Ja māte ar pūlēm stiepj milzīgu grozu, tad ģimene parkā paliks līdz vakaram. Grozā novietotās pārtikas un dzeramo pietiek vismaz vienai nedēļai un pēc saules rieta to tikpat smagu atkal stiepj atpakaļ.

Ģimene apmetas valriekstu koka ēnā blakus šosejai, kas šķērso parku. Turpat aiz muguras no mauriņa savus plecus izslējis apdrupis klintsrags. Bērni tur var rāpuļot un apdauzīties tikpat labi kā mežonīgajos Roki kalnājos, bet tēvam, burtojot 140 lappušu biezo „New York Times" svētdienas izdevumu, ar vienu aci iespējams šķielēt uz šoseju un apbrīnot garāmbraucošos jaunos automobiļu modeļus.

Maltīte notiek ar lielu troksni. Bērni grib sākt ar ananasu konserviem un kūkām un nobeigt ar šķiņķa maizi, bet vectētiņš parasti ir pretējās domās. Diskusijas mēdz noslēgties ar to, ka katrs ēd, ko un kā vēlas. Ietinamos papīrus jāatstāj turpat zemē.

Pamestos papīrus līdz nākošai svētdienai neviens nenovāc. Kādu daļu vējš aizpūš Rietumu vai Austrumu puses ielās, bet ar pārējiem spēlējas vāverītes, kam darbdienās trūkst sabiedrības.

Par spīti izdegušajai zālei, putekļu paklājiem un klejojošiem papīriem, Centrālparks ir slavens. Puķēm izdailotie zaļie un tīrie Rīgas apstādījumi nevar ar to mēroties, jo — kuŗš gan zina, kur tāda Rīga vispār atrodas?

Svešnieka dīvainajā aušībā man dažkārt gribas salīdzināt Anšlavu Eglīti ar Hemingveju vai Ezeriņu ar Sarojanu. Tad man nāk prātā Ņujorkas Centrālparks. Hemingvejs un Sarojans ir tikpat slaveni kā tas, bet Eglītis un Ezeriņš pasaulei ir tikpat sveši kā mūsu Rīgas dārzi.

Šovakar man liela laime. Grozot radio uztvērēja rokturus, esmu „nokēris" Grīga klavieru koncertu. To atskaņo teicams orķestris un vēl teicamāks solists.

Lēnās, skumīgu pārdomu pilnās taktis cita aiz citas gaist telpā. Nogrimis klausīšanās baudā, kūpinu cigareti un vēroju, kā dūmi ceļas augšup un izklīst pie griestiem. Cik amerikāņu gan šajā brīdī klausās reizē ar mani?

Piepeši klavieru skaņas izgaist. „Pērciet „Nilona" zeķes; tās ir nepārspējamas!" aicina skaļa balss.

Apjucis pietrūkstos kājās un noskaišos. Kāds, pie joda, „nilona" zeķēm sakars ar klavierkoncertu!?

Skaļrunis, uztvēris manu dusmīgo jautājumu, tūdaļ atbild: „Nilona" zeķes ir tikpat gaisīgas kā Grīga mūzika."

Mulķīgi?

Nē — tikai oriģināli.

Oriģinālitāte ir katras reklāmas alfa un omega, bet reklāma savukārt ir „business" mugurkauls. Jaunu reklāmas veidu atrašanā amerikāņu gars tāpēc ir nerimīgs.

Amerikas radio klausītāji nemaksā abonentu naudu, bet privātās radio sabiedrības pelna miljonus ar reklāmu noraidīšanu. Radio klausās katrs amerikānis. Dažu interesē dievkalpojumi, citu — simfoniska mūzika, bet visu lielo vairumu — džess un bezbola sacīkšu reportāžas. Visus šos raidījumus ar augstākais pusstundu lieliem starpbrīžiem izraibina reklāmas. Klausītājs ir spiests ar tām samierināties, lai nezaudētu raidījuma pavedienu.

Džesa kompozīcijas ir īsas, un īss ir arī viņu mūžs. Divus mēnešus vecs „šlāgeris" jau apaug ar sūnu, bet komponistu smadzenes netiek jaunumu kārajai publikai līdz. Tālab parasts paņēmiens ir „veca pīrāga uzsildīšana", ietērpjot aizmirstu džeša gabalu jaunā instrumentācijā. Melodijas atrast ir grūtāk, bet kālab pārmocīt fantaziju? Simfoniskā un operu mūzika ir neizsmeļams melodiju rezervuārs. Pietiek tikai izvēlēties vienu un uzvilkt tai džesa ritma spaidu kreklu. Eiropietis tādu rīcību sauktu par bezgaršību vai profanāciju, bet Amerikas veikalnieks to kvalificē par oriģinālitāti.

Ne visi amerikāņi ir sajūsminātī par šāda parauga „oriģinālitāti". Laikrakstos lasītāju vēstuļu nodaļā bieži parādās asi radio klausītāju protesti un diskusijas par līdzekļiem, kā atrast ļaunuma sakni.

Dīvainā kārtā nevienam neienāk prātā meklēt iemeslu apstāklī, ka radio raidītāji ir privātu sabiedrību īpašums. Privātīpašums ir svēts. Neviens neuzdrošinājas to aizkart, jo tas ir viens no amerikāņu demokratijas stūrakmeņiem.

Bostonā, novembrī.

Krasts

Jānis Bebris,
Latvijas bij. valsts vienības futbolists

SENĀK un TAGAD

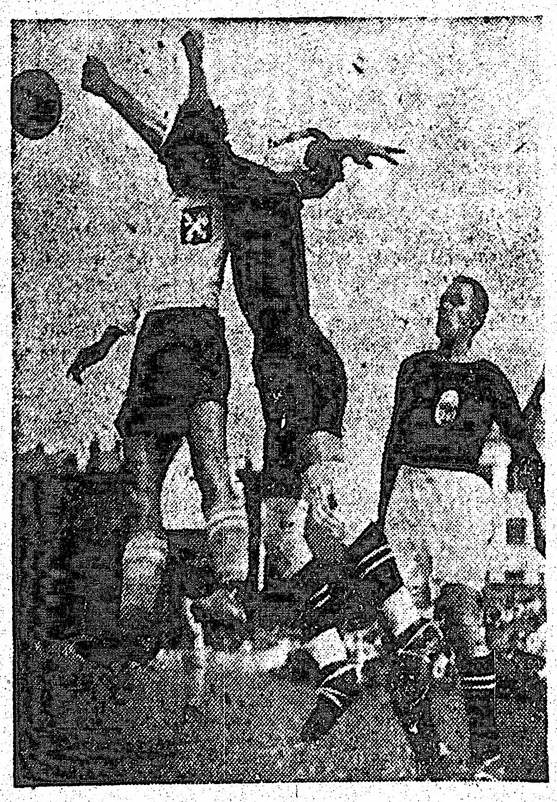

Aina no Rumānijas — Latvijas valstu sacīkstes futbolā, kas 1937. g. ASK laukumā Rīgā beidzās 0—0 neizšķirti. Mūsu vārtsargs J. Bebris cīņā ar rumāņu uzbrucēju. Pa labi — Latvijas valsts vienības aizsargs P. Lauka. Šī uzņēmuma autors ir 1944. g. Heilbronnā mirušais latviešu sporta fotografs Oto Sprūde.

Jānis Bebris, kas 30 reizes sargājis vārtus Latvijas futbola valsts vienībā, tagad ar panākumiem spēlē Dienvidvācijas populārā kluba „Schwaben Augsburg" sastāvā. Mūsu iemīļotais futbolists šodien pastāsta par savām sportista gaitām senāk un tagad.

Kā ikvienam sportistam, tā arī man interesantākās un skaistākās vienmēr bijušas valstu sacīkstes. Tad katrs spēlētājs apzinājās, ka viņam jābūt savu spēju teicamākajā sniegumā, jo jāaizstāv taču Latvijas krāsas un gods. Pirms sacīkstēm vienmēr radās zināms satraukums. Atceros lielo spēkošanos 1937. g. Rīgā pret Rumānijas valsts vienību. Ārēji šķitu mierīgs kā vienmēr, bet kad izskrējām laukumā un spēlēja mūsu valsts himnu, sirds kļuva strauja un nemierīga. Sacensība izvērtās ļoti vienlīdzīga un pēc daudziem satraucošiem mirkļiem beidzās 0—0 neizšķirti. Tā bija viena no manām vislabākajām spēlēm Latvijas valsts vienībā. Rīgas sporta medicīnas institūta darbinieki pirms un pēc spēles mūs nosvēra. Izrādījās, ka biju krietni svīdis un no miesas svara zaudējis 3 kg!

Pēc nedēļas ar savu vienību „Rīgas Vilkiem" viesojāmies Gostiņos. Uzvarējām 7—1, bet, kad gostinieši guva vienīgos vārtus, atskanēja lielas gaviles. Kāds skatītājs aiz vārtiem svieda gaisā cepuri un sauca: „Ko rumāņi nevarēja, to mēs spējām!"

Okupācijas varas un karš pārvilka svītru daudziem labiem nodomiem, taču priecājos, ka varu būt futbola laukumā arī tagad, kad esmu svešumā un DP. Pagājušā vasarā sargāju mūsu emigrācijas izlases futbola vienības vārtus. Augsburgā pēc skaistas spēles zaudējām turienes vācu klubam „Schwaben" tikai 3—4. Biju „kritis acīs" švābiem un viņi mani uzaicināja spēlēt savā vienībā. Teicu „jā" vārdu un ar šo izvēli esmu apmierināts. Mani kluba biedri ir sirsnīgi sportisti. Par „Schwaben" ievērojamāko vīru katrā ziņā uzskatāms uzbrucējs Ernsts Lēnerts, kas vairāk nekā 60 reizes spēlējis Vācijas valsts vienībā un tās labā ieguvis 33 vārtus. Tas ir rekords, ko nav atkārtojis neviens cits Vācijas izlases spēlētājs.

Cik spriežu pēc līdzšinējām sacīkstēm, tad arī švābi apmierināti ar mani, kaut gan esmu aizņemts darbā Mercfeldā un 2 mēnešos Augsburgā varēju apmeklēt tikai 1 kopējo treniņu. Bez tam visu vasaru nometnes vienībā spēlēju uzbrucēja postenī un vārtsarga lomā netrenējos. Palīdz tomēr vecā rutīna.

Domāju, ka pašreiz, kad emigrācijā ir tik maz latviešu vienību, mūsu spēlētājiem jāiesaistās vācu klubos. Tā saglabāsim savu futbolistu kvalitāti. Tas ļoti svarīgi, lai veidotu mūsu trimdinieku izlases sastāvu, kas spējīgs reprezentēt Latvijas sportu svešniecības gaitās.

„LATVIJAS" ABONEMENTS

maksā 4.— RM mēnesī. Sludinājumu maksa: 2.— RM par sludinājuma rindu; piederīgo meklēšanas sludinājumi līdz 4 rindām 4.— RM, garāki par 4 rindām pēc parastā tarifa.

Abonementa pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvijai", (13b), Günzburg/D., Bürgermeister-Landmann-Platz 7.

Neizlietotus manuskriptus, ja nav pielikts pastmarkas atpakaļ sūtīšanai, neuzglabā.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas.

EIROPAS 1946. g. labākie šķēpa metēji

J. STENDZENIEKS — 5. VIETĀ

1946. g. vieglatlētikas sezonā šķēpa mešanā 70 m tālumu pārsnieguši tikai 6 Eiropas sportisti. Tāpat kā vienmēr atkal dominē ziemeļnieki:

1.	Hirtiainens (Somija)	74,27
2.	Nikanens (Somija)	72,59
3.	Eriksons (Zviedrija)	72,15
4.	Daleflods (Dānija)	71,12
5.	**Stendzenieks (Latvija)**	**70,99**
6.	Petersons (Zviedrija)	70,07
7.	Olars (Zviedrija)	69,82
8.	Vaino (Somija)	69,25
9.	Atervals (Zviedrija)	68,74
10.	Rautavāra (Somija)	68,05

Gados jauno Hirtiainenu uzskata par Somijas ievērojamāko cerību 1948. g. olimpiskās spēlēs Londonā. Nikanens, kas 1938. g. sasniedza savu vēl tagad nepārspēto pasaules rekordu — 78,70 m, arī tagad ir ievērojamāko šķēpa metēju vidū. Eiropas meistars Atervals ierindojies tikai 7. vietā. Dalefloda 71,12 m. rezultāts ir jauns Dānijas rekords. Savu Latvijas rekordu 1946. g. laboja arī Stendzenieks, kas par pasaules klases šķēpa metēju izvirzījās jau 1942. gadā. Mūsu rekordista J. Stendzenieka pēdējo 5 gadu labākie sasniegumi ir: 1942. g. — 69,75 m, 1943. g. — 70,80 m, 1944. g. — 68,80 m, 1945. g. — 59,06 m un 1946. g. — 70,99 m. Pērn Stendzenieks piedalījās sacīkstēs pilnīgi bez treniņa, kāpēc arī rezultāti nevarēja būt teicami.

Z. BĒRZIŅA — DIENVIDBAVĀRIJAS MEISTARE

Ilggadējā Latvijas meistare galda tenisā Z. Bērziņa tagad startē no vācu kluba „TTC Augsburg". Pirms Ziemsvētkiem sacīkstēs Ingolštatē viņa izcīnīja Dienvidbavārijas meistarnosaukumu un kopā ar vācieti Zīberi kļuva meistare arī sieviešu divspēlē.

Maksis Šmelings vēlas atgriezties ringā

KĀDREIZĒJAIS PASAULES MEISTARS STĀSTA PAR SEVI

No savas dzimtās pilsētas Hamburgas šinīs dienās Heidelbergā ieradā bij. pasaules smagā svara boksa čempions Maksis Šmelings un bija ringa tiesnesis kādās sacīkstēs. Amerikāņu laikr. „The Heidelberg Post" līdzstrādniekam Šmelings pastāstīja, ka 1947. g. pavasarī viņš atkal domā piedalīties sacīkstēs. „Pašreiz jūtos ļoti labi. Arī miesas svars tāds pat kā senāk — 95 kg. Gribu nopietni trenēties, kaut arī esmu jau 41 g. vecs" — teica eksmeistars. Taču šķiet, ka Šmelings ļoti labi atceras amerikāņu boksa ļaužu populāro teicienu „They never come back". Tas nozīmē, ka pasaules smagā svara boksa meistars, kas reiz zaudējis savu titulu, nekad šajā godā vairs nespēj atgriezties. Vismaz pagaidām sporta vēsturē šādu piemēru nav. Un — arī vecums tomēr paliek vecums. Dortmundas laikraksts „Westfälische Rundschau" nesen publicēja statistiku par to, kādā vecumā bokseri ir savā labākajā sniegumā. Sekmīgākais laiks mēdz būt no 26—28 g. vecumam, kaut arī tieši smagā svarā ir mazi izņēmumi. Džo Luiss kļuva pasaules meistars 23 g. v., Džeks Dempsejs un Maksis Šmelings 24, Primo Carnera 26 un Džens Tenejs „uzkāpa tronī" 28 g. vecumā. Maksis Šmelings visu to saprot. Viņš savā mūžā jau bijis pasaules meistars, Eiropas meistars un 15 gadu Vācijas meistars, kāpēc lielākā godā vairs necer kļūt, bet boksēties tomēr vēl grib. Bijušais pasaules čempions domā, ka Eiropas pašreiz labākais smagā svara bokseris ir anglis Vudkoks, bet 2. vietā min. Vācijas jauno meistaru H. ten Hofu. Vai Vudkoks spējīgs uzvarēt pasaules čempionu Džo Luisu? „Nē" — saka Maksis Šmelings.

FIS KAROGS

Starptautiskai slēpošanas savienībai (FIS) turpmāk būs savs karogs. Zilo pamatu greznos dzeltenā krāsā izšūtie burti „FIS".

Mercfeldas latviešu nometnē izveidojusies teicama basketbola vienība sievietēm. Rūdītākās spēlētājas ir Latvijas bij. meistarvienības ASK dalībnieces M. Irbe un V. Berbe, kamēr E. Pērkone, A. Klungste, R. Ezergaile, M. Ceriņa un Z. Kandaroviča basketbolam pievērsušās tikai emigrācijā. Nometnes jaunajās telpās ir skaista sporta zāle. Zēl vienīgi, ka tur domāts iekārtot veļas mazgātavu.

J. B.

Gēstachtas „Saules" nometnes latvieši uzvarēja vietējos vācu galda tenisistus 22—11. Mūsu vienībā startēja arī Latvijas bij. valsts vienības basketbolists M. Kazaks. Jaunas spējīgas sportistes ir māsas Maiga un Rasma Valdmanes.

M. K.

Eitinas latviešu sportisti ziemā trenēsies slēgtā sporta hallē, kas sevišķi izdevīga vieglatlētiem. Šajā nozarē spējīgs pārstāvis ir augstlēcējs Brencītis. Viņs pag. vasarā sasniedza 1,75 m rezultātu. Svaru celšanas rekordists Bīleskalns nodomājis nopietni trenēties diska mešanā. Rosīgi darbojas basketbolisti un volejbolisti.

K. B.

HITLERA TRIUMFA VĀRTU AKMEŅUS PĀRDOD VAIRĀKSOLĪŠANĀ

„Continental Daily Mail" ziņo, ka Zviedrijā vairāksolīšanā pārdod granīta bluķus, kas bijuši sagatavoti Hitlera projektētiem uzvaras vārtiem. Hitlers gribējis uzvarai par godu celt vārtus, kas būtu vēl daudz lielāki un varenāki nekā Napoleona celtā Triumfa arka Parīzē. Viņš tāpēc jau pašā kara sākumā pasūtīja Zviedrijai granita bluķus pelēkā un uūzganā krāsā. Pasūtījums nodots 1941. gadā un bijis tik liels, ka granīta sagādāšanai Zviedrijai vajadzētu nodot divu gadu produkciju. Tomēr jau sākot ar 1942. gadu, kad vācu uzvaras izredzes sāka sarukt, akmens bluķu izvešana no Zviedrijas pārtraukta. Palikušos akmeņus tagad uzskata par daļu no vācu ieguldījumiem Zviedrijā, un tos pārdod vairāksolīšanā. Pēc laikraksta ziņām zviedri cerot par granita atlikumu ieņemt ap 2 800 000 dolaru.

Pasaule pēc atomu kara

„Hallo, hallo — vai te nebūtu vēl kāds, kas gribētu apvienoties ar mani pasaules savienībā, lai noliegtu karu?" Newsweek

Grāfa Čano dienas grāmata

FAŠISTISKĀS ITALIJAS ĀRLIETU MINISTRA, MUSOLINI ZNOTA GRĀFA GALEOSO ČANO DIENAS GRĀMATAS PIEZĪMES PAR KARU, DIPLOMĀTIJU UN STARPTAUTISKIEM NOTIKUMIEM NO 1939. G. 5. JANVĀRA LĪDZ ČANO NĀVEI 1943. G. 23. DECEMBRĪ.

(1. turpinājums)

1939. g. 19. martā — Ilga saruna ar duci: pēdējās dienās viņš daudz domājis par mūsu sarunu un piekrīt, ka pašlaik nav iespējams paziņot itāļu tautai nodomu slēgt aliansi ar Vāciju.

1939. g. 20. martā — Makenzens paziņoja atbildi uz maniem piektdienas jautājumiem: Vācija nav ieinteresēta Kroātijas liktenī un atzīst itāļu interešu priekšroku. Viņš atkārtoja, ka Vidusjūra nav, nebūs un nevar būt vācu jūra. Ziņoju par to dučem, kas atzina komunikē par visai interesantu „ar priekšnoteikumu, ka varam tam ticēt".

1939. g. 21. martā — Rietumu lielvalstis šodien zaudējušas lielu iespēju, ko ieguvusi Vācija — ziņa par mēģinājumiem radīt „demokratisku bloku" nostiprinājusi dučes nodomu būt labvēlīgam pret Vāciju.

1939. g. 27. martā — Duče šorīt ļoti noskaitās uz karali par to, ka tas atzina par iespējamu paziņot viņam, ka nepiekrīt mūsu Albānijas politikai, jo neredzot iemesla riskēt ar šādu dēku, lai „iegūtu četras klinšu radzes". Duče ļoti sarūgtināts komentēja šos karaļa vārdus. Viņš teica: „Ja Hitleram būtu jādarās ar tādu lelļu karali, viņš nekad nebūtu varējis paņemt Austriju un Čehoslovākiju." Un viņš papildus teica, ka monarchijai nepatīk fašisms, tāpēc ka fašisms ir vienota partija, un „monarchija vēlas, lai valsts būtu sašķelta frakcijās, ko var izspēlēt vienu pret otru."

1939. g. 28. martā — Madride krītusi un līdz ar galvas pilsētu visas citas sarkanās Spānijas pilsētas. Karš beidzies. Tā jauna, lieliska fašisma uzvara, varbūt vislielākā kas līdz šim gūta.

1939. g. 29. martā — Man bija divas apspriedes ar duci, lai izlemtu Albānijas jautājumu. Armija, flote un gaisa spēki turpina gatavoties. Ja karalis Cogu nepadosies, mēs sūtīsim savus kuģus Albānijas territoriālos ūdeņos un iesniegsim ultimātu. Ja viņš ietiepsies, sacelsim ciltis, publicēsim savas deklarācijas un izcelsim desantu. Pēc Tiranas okupēšanas sāsauksim albāņu virsaišus satversmes sapulcē, kurā prezidēšu es, un piedāvāsim Albānijas kroni Italijas karalim.

Badoļo šodien ieradās pie Musolini, lai pazinotu, ka viņš piekrīt Albānijas pasākumam. Badoļo vienīgi ieteicis mobilizēt lielāku spēku kontingentu.

1939. g. 31. martā — Ziņas no Tiranas apstiprina faktu, ka karalis gatavojas pretoties — apstāklis, kas man ļoti nepatīk, jo man šķiet bīstami šaut pirmo šāvienu satrauktajā un viegli aizdedzināmā Eiropā.

1939. g. 1. aprīlī — Rīt karalis saņems jaunā līguma uzmetumu. Vai nu viņš akceptēs un, tādā gadījumā, es došos uz Tiranu, lai piedalītos svinīgā līguma parakstīšanas ceremonijā, vai arī — ja viņš noraidīs, ceturtdien visā Albānijā sāksies nekārtības, kas padarīs bruņotu intervenciju no mūsu puses gluži nepieciešamu.

1939. g. 2. aprīlī — Duče telefoniski nodeva rīkojumu karaspēkam sakāpt kuģos, piebilzdams, ka pavēle izbraukt sekos vakarā. Šķiet, ka karalis negrib uzņemties atbildību par pilnīgu kapitulāciju un cenšas pierunāt ministru padomi, lai tā izlemj galīgo rīcību.

1939. g. 5. aprīlī — Satiku duči vairākas reizes. Viņš ir mierīgs, briesmīgi mierīgs, un vairāk pārliecināts kā jebkad, ka neviens negribēs iejaukties mūsu lietā ar Albāniju. Tomēr viņš ir nolēmis soļot, un soļos pat ja visa pasaule saceltos pret viņu.

1939. g. 7 aprīlī — Piecēlos četros rītā. Starače gaidīja mani ar daudz ziņām. Viena no tām bija Cogu telegramma dučem. Tajā izteikta gatavība vienoties militārā plāksnē un lūgums sākt sarunas. Pulkstens sešos devos ceļā lidmašīnā. Bijām Duraco septiņos četrdesmitpieci. Redzējām tur tikai nedaudz ļaužu. Bet kaut kāda aizstāvēšanās tur laikam notikusi, jo redzēju bersaļerus sargājam ostu. Devos tālāk uz Tiranu. Ceļi bija pamesti un neaizsargāti. Galvas pilsētā ļaužu pūļi virzījās pa ielām it mierīgi.

Ziņoju dučem, kas bija visai apmierināts, visvairāk tāpēc, ka tikpat kā nekādas starptautiskas reakcijas nebija.

1939. g. 9. aprīlī — Atgriežos Romā pārrunām ar duci. Daudzi albāņi apsveic mani lidlaukā ar apsvērtu laipnību. Tie dod man albāņu karogus un lūdz pretim itaļu karogus. Šorīt Tirana greznota trejkrāsainiem Itālijas karogiem.

Duče ir laimīgs.

1939. g. 10. aprīlī — Ārvalstu reakcija sāk atslābt. Skaidrs, ka Anglijas protesti vairāk domāti iekšējām vajadzībām.

Ziņas no Albānijas labas; militārā okupācija izdarīta pēc plāna un bez kavēšanās.

1939. g 14. aprīlī — Ierodas Gērings. Sagaidu viņu stacijā un pavadu uz Villa Madama. Ceļā pārrunājam ass stāvokli, ko viņš uzskata par lielisku. Viņš asi uzbrūk Polijai.

1939. g. 16. aprīlī — Karaļa pilī notiek ceremoniālā Albānijas kroņa piedāvāšana Italijas karalim. Albāņi, kas šķiet pazuduši Kvirināla milzu zālēs, nospiestā gara stāvoklī. Karalis pieņem kroni nedrošu un drebošu balsi. Viņš noteikti nav orātors, kas spēj iespaidot klausītājus.

Man bija divas ilgas sarunas ar Gēringu. Lai gan viņš daudz runā par karu, man šķiet, ka viņš arī gluži nenoslēdz durvis uz mieru, vismaz ne tuvākos gados. Visvairāk mani satrauc tonis, kādā viņš raksturo attiecības ar Poliju; tas man ļoti atgādina vārdus, ko agrāk esmu dzirdējis par Austriju un Čehoslovakiju. Bet poļi nenoliks ieročus bez cīņas.

1939. g. 29. aprīlī — Ministru padome. Pieņem dažus lēmumus bruņoto spēku pastiprināšanai. Duče ļoti neapmierināts. Viņam šķiet, un pamatoti, ka aiz parādībām, kas vairāk vai mazāk izceltas, neslēpjas nekas vai ļoti maz. Es arī domāju to pašu. Militārā plāksnē daudz blefots, un pat duče ir pievilts — traģisks blefs.

1939. g. 2. maijā — Generālis Karbone šodien apstiprina, ka ziņas par mūsu bruņošanās stāvokli ļoti bēdīgas. Esmu dzirdējis to pašu no pārāk daudz pusēm, lai nenemtu to nopietni. Bet ko dara duče? Viņš šķiet par svarīgāko uzskata formas lietas: liela nelaime ir tad, ja kādai vienībai neizdodas labs „godam sveikt", vai ja kāds virsnieks īsti nezina, kā cilāt kājas romiešu solī. Par reālo vājumu viņš šķiet norūpējies daudz mazākā mērā.

1939. g. 6. maijā — Milānas apsveikums Ribentropam runā pretim leģendai par to, ka Ziemeļitalija esot krasi naidīga vāciešiem. Es pats biju pārsteigts par demonstrācijas plašumu.

Pirmo reiz satiku savu vācu kolēģu patīkami mierīgā noskaņojumā. Viņš šoreiz nelielījās tik daudz kā parasti. Saprotams gan viņš teica, ka pēc dažiem gadiem mums jāiet tur un jāņem tas, bet vācu dinamisma atslābums izpaudās ļoti spilgti.

Alianse vai pareizāki sakot, alianses paziņošana notiks šestdien. Par to vienojāmies pēc sazvanīšanās ar duci.

1939. g. 7. maijā — Kad Musolini kaut ko ieguvis, viņš vienmēr prasījis vēl vairāk. Un viņš prasījis no manis, lai publiski izziņoju divpusīgo līgumu, ko viņš allaž uzskatījis par vērtīgāku nekā trīspusīgo saistīšanos. Ribentrops, kas sirds dziļumos vienmēr vēlējies arī Japānu iesaistīt paktā, sākumā vilcinājās, tad piekrita ar noteikumu, ka jāuzzina, vai arī Hitlers piekritīs šim priekšlikumam. Kad piezvanījām pa tālruni Hitleram, tas piekrita tūlīt un personīgi piedalījās līguma uzmešanā. Kad informēju duci, viņš bija ļoti apmierināts.

1939. g. 12. maijā — Albānijas intelektuālu aprindās bija maza vētriņa, kuras dēļ ap divdesmit personu nekavējoties nosūtīs uz koncentrācijas nometni. Nedrīkstam parādīt nekādas vājuma pazīmes, taisnībai un spēkam jākļūst jaunās iekārtas pazīmei. Sabiedriskie darbi sākas sekmīgi. Visi ceļi izplānoti, lai vestu uz Grieķijas robežu. Šo plānu pavēlējis duče, kas arvien vairāk un vairāk domā par lēcienu uz Grieķiju pie pirmās izdevības.

1939. g. 17. maijā — Amerikas vēstnieks apvainojies par dučes izteicienu, ka Amerika ir žīdu rokās. Viņš gribēja to atspēkot, bet viņa argumenti bija ļoti vāji. Viņš uzsvēra vienu lietu, proti to ka amerikāņu tauta, kas cēlusies no Eiropas, vienprātīgi nolēmusi rūpēties par Eiropas likteņiem, un ka būtu muļķīgi iedomāties, ka tā paliks malā, ja Eiropā izcelsies konflikts. Ziņoju par to dučem, kas nešķita sevišķi satraukts.

(Turpinājums sekos)

Sludinājumi

Annu Juškēvici, dz. Jankevici, un dēlu Hariju (Ojāru) no Rīgas, Slokas ielas, Jēkabu Juškēvicu, Zinaīdu Dupuri un Žani Dupuru no Licmanštates meklē **Aleksandrs Juškēvics:** DP Camp Märzfeld, Moorenbrunn über Feucht, Bayern (13a). 8

Radus, draugus un paziņas meklē **M. Šupstiks** — Esslingen, Wäldenbronn, Haupstr. 95 (14a). 10